

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXIV. évfolyam 4. szám

BUDAPEST

2015. július-augusztus

Tartalmunkból

- Van-e keresztyén fizika? (6.)
- Konferenciák mindenütt (9–22.)
- Szövetségünk 25 évéből (14–15.)
- Lelkész-presbiteri családi találkozó (18.)
- Madridi kiáltvány (19.)
- Országos Presbiteri Konferencia (20.)
- Böszörményi Gergely portréja (19.)

Mindennapi kenyér

Amit én álmodom

Nem fényűzés, nem fűszer, csemege,
Amit én álmodom:

Egy nép szájában betevő falat.
Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Lelki kenyér az éhező szíveknek,
Asztaláldás mindenki asztalán.

Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Nem cifraság a szűrőn,
Nem sujtás a magyarkán,
Nem hívságos ünnepi lobogó,
Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Nem pompázom, de szükséges vagyok.

Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Ha tollat fogok: kenyeret szelek.
Kellek, tudom. Kellek nap-nap után,
Kellek, tudom. De nem vagyok hiú,
Lehet magára hiú a kenyér?
Csak boldog lehet, hogy megérte ezt.
Kellek: ezt megérteni egyszerű,
És – nincs tovább.

Az álmom néha kemény, keserű,
Kérges, barna, mint sokszor a kenyér,
De benne van az újrakezdés magja,
De benne van a harchoz új erő, –
De benne van az élet.

Reményik Sándor

„...A király parancsát meg kell tartani...”

Olvasandó: Prédikátor 8,1–8

A felsőbbiséget a mindenható Isten rendeli. Értelmetlen ellenkezni a hatalommal, mert „mindent meg tud tenni, amit akar” (3).

Nem a mi dolgunk felelősségre vonni a felsőbbiséget tetteiért (4).

Ne bősztűsük a felsőbbiséget, hanem tartuk meg parancsait (5).

A felsőbbiség tekintetében legyünk józanok, vegyük tudomásul a tényeket, de ne engedjük, hogy az adott hatalom miatt megkeményedjenek arcvonásaink (1).

A bölcs ember arca derűs, mert tudja, hogy Isten a mindenható, és nem a felsőbbiség, ezért mindegyiknek rendelt ideje van, így eljön az ítélet ideje is (5).

Az embernek nincs hatalmában sem a szél, sem a halál (8), sem a világi felsőbbiség elmozdítása; Istennek annál inkább.

Az ember végezze a dolgát, tegyen meg mindent, amivel tartozik.

Kálvin int, hogy a gonosz felsőbbiséget, akár csak a felsőbbiség elleni lázadást, egyaránt megítéli az Isten.

A mi felsőbbiségünk az Úr, aki legyőzte a halált, Őnála nincs nagyobb felsőbbiség (Róma 13,1; Dániel 3; ApCsel 5,29).

Igénk szerint a felsőbb hatalmasságnak engedelmességre kell, mert Isten akarata rendelte őt fölé, hogy az emberi gonoszúságot féken tartsa, és biztosítsa a rendet, hogy csendes és nyugodt életet éljünk (Róma 13,1–7; 1Timóteus 2,2).

- Urunk, adj hívő „királyokat” nekünk, akik a Te rendedet képviselik, és nemcsak megbüntetik, hanem megtérítik a gonoszt (Zsoltárok 125,5)!

- Ebben a rotondott világban csak paragrafusokkal tartható a rend, következetes „vas-szigorral”. Ebben a világban szögletesen le kell határolni mindent: kimondani, leszögezni, szabályzatokba foglalni, végrehajtani; hogy rend legyen, mert nagy a gonoszság, és sok a visszaélés. Ezért a

kegyességünk is „rendbe” szedett, megfogalmazott, definiált, dogmatizált; nem is lehet ebben a világban másképp, mert minden összemosódna.

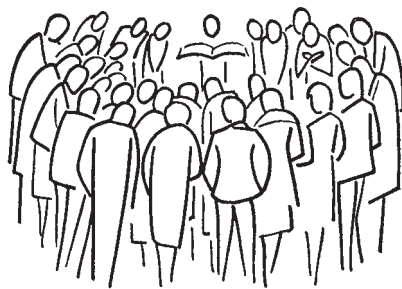
- Fontos a rend, de mégis olyan rideg. Jó tudni, hogy odaát az Úr lesz minden mindenkiben (1Korinthus 15,28), és az Ő rendje nem rideg rend.

József Attila verse énekel erről. „Kék, piros, sárga, összekent / képeket láttam álmaimban / és úgy éreztem, ez a rend – / egy szálló porszem el nem hibbant. / Most homályként száll tagjaimban / álmom s a vas világ a rend.” (Eszmélet)

Steinbach József dunántúli püspök

Az Ige körül

„Nagy az efezusi Artemisz!”

Korunk politikusi, közigazgatási a fenn tartható fejlődés, a teljes foglalkoztatottság, munkahelyteremtés, GDP, államadósá g és hasonló mantrákat ismételve kormá nyozzák azt a közösséget, amelyik po zícióba emelte őket. Mindenkit, aki pusztán a józan észre, de különösen a bibliai értékrendre hivatkozva másképp szól, s pláne cselekszik, azt a tolerancia zászlaját lengetve, a politikai korrektség jelszavával megbélyegzik, kirekesztik a közéletből.

Aki a mai világunk szellemi torzulását véli felfedezni ezek mögött a jelenségek mögött, azok számára szeretném felidézni a bibliaolvasó kalauzunk szerint nemrég olvasott történetet (ApCsel 19).

Az eseményekben visszamehetünk egészen a keresztyénüldözések gyökeréig, az István vértanú megkövezése utáni gyűlö letkampányig – melynek még a megtérése előtti Saul, a későbbi Pál apostol is aktív részese volt. Az üldözések hatására a jeruzsálemi gyülekezet tagjai menekülni voltak kénytelenek, de tetszett Istennek, hogy az üldözők gonosz gondolatát jóra fordítsa, s a Római Birodalomba szétszó ródó első keresztyének vitték magukkal az evangélium örömhírét.

Efezusban, Kisázsia jelentős gazdasági és szellemi központjában még nem jött létre keresztyén közösség. Pál apostol – im már nem mint üldözője, hanem mint hír vivője Jézus Krisztus örömhírének – a második missziós útjának vége felé ellátogat ide is, és szokása szerint a zsinagógát ke resi fel. Ott bizonyágot tesz Jézus Krisztusról, mint feltámadt Megváltóról. Bár vitába szálltak vele, úgy tűnik, hogy az Ige magva mégis gyökeret vert Efezusban is. Ekkor csak rövid időt töltött Pál ebben a városban.

Amikor harmadszor is útra kelt Antiókhia ből – ezúttal nem tengeren, hanem Galácia és Frigia keresztyén gyülekezeteit felkeresve –, újra Efezusba érkezett. Örömmel tapasztalta, hogy időközben egy Alexandriából származó keresztyénné lett zsidó férfi, Apollós szolgálata nyomán kis keresztyén közösség alakult – összesen

csak 12 újjászületett lélek, de ez már egy hívő mag a városban! És hívő mag a gyülekezetben is. Ugyanis, mint olvassuk, Pál apostol eljárt velük a zsinagógába, „*ahol három hónapon át bátran szólt, vitázott, és igyekezett meggyőzni őket az Isten országának dolgairól*” (ApCsel 19,8).

„*Amikor pedig egyesek ellenálltak és nem hittek, sőt gyalázták az Úr útját az egész nép előtt – vesz szomorú fordulatot a történet –, otthagyta őket, a tanítványokat is távol tartotta tőlük, és mindennap egy Tirannosz nevű ember iskolájában tanított.*”

Ó, hány hívő csoport szakadt már ki a hagyományaiba merevedett, vagy világi utakra tévedt református egyházi közösségeinkből is!

Kedves presbiter testvéreim, szolgáljon ez intő például, hogy el ne üldözzétek, hanem becsüljétek meg azokat a hívőket a gyülekezetben, akik ragaszkodnak az Úr Jézus Krisztus útjához! Legyen bennünk az a lelkiület, amely a II. Helvét Hitvallás szerzőit vezérelte: „Mindenki előtt pedig ünnepélyesen kijelentjük, hogy mindig nagyon készek vagyunk... azoknak, akik Isten igéjéből jobbra tanítanak, közzönetünk nyilvánításával engedni és hozzájuk igazodni az Úrban, akinek dicsőret és dicsőség.”

Pál apostol két éven át hirdette az Igét Efezusban, és a megváltás örömhíre elterjed az egész tartományban. „*Így az Úr ereje által az ige hatalmasan terjedt és megerősödött*” (20. v.).

Ahol azonban sokan kezdik életüket Krisztushoz igazítani, ott a Sátán is munkába kezd, mert veszni látja, amit addig sajátjának hitt. A vallásos (zsidó) gyülekezet jól megfért a multikulturális kozmopolita városban. Összejöttek szombatnként zárt közösségükbe, a zsinagógába, éltek saját vallási törvényeik szerinti életüket, de mint a város szorgos polgárai, a hétköznapi kézműves vagy kereskedői munkájukkal gazdagították a várost. Nem volt szándékukban bárkit zsidó hitre téríteni, sőt inkább elkülönültek a gójoktól.

Egyszer csak ébredés indult a gyülekezetben. Ennek híre megy a környéken, és kezdenek egyre többen hitre jutni, ami törvényszerűen gondolkodásuk, értékrendjük megváltozásával is jár. Az evangélium kiáradt a gyülekezet falain kívülre, s ez érdeksérelmet okozott mind a gyülekezet elöljáróinak, mind a pogány kultusz anyagi előnyeit élvező városlakóknak.

A történetnek a református közösségeink számára intő voltáról már szoltunk. Most tekintsünk még arra, hogy milyen változást jelent az ébredés az egész társadalomra nézve!

Efezus az Artemisz istennő kultusz központja volt.* Cédrusfából készült, arannyal és ezüsttel borított, közel kétméteres szobrát a hatalmas (kb. 50x100 m-es alapterületű) Artemision szentélyben állították fel. A templom és a szobor az apostoli kor turisztikai látványossága volt. Királyok, fejedelmek keresték fel Efezust, hogy megcsodálják a templomot. Virág-

* Itt jegyezzük meg, hogy Károli „efezusi Diánának” fordította, bizonyára a latin Vulgata szóhasználatát követve. Diána a római sokistenhívő vallásban a görög Artemisznek felel meg. Az Újszövetség eredeti nyelvén – s új fordítású Bibliánkban is – ez utóbbit olvashatjuk.

Az Ige körül

zott az idegenforgalom, így sokan éltek ennek kiszolgálásából. A turisták már akkor is valami szuvenírral tértek haza, így pezsgett az élet a bazárban. Jól fogyott az istennő templomának kicsinyített mása is, ami a helyi ötvösöknek biztos jövedelmet jelentett.

Ebben a világban ragyogott fel Jézus Krisztus evangéliuma, és világított rá ennek az egész pogány kultusznak a hiábavaló, sőt, az üdvösség szempontjából káros voltára. A szépség, fiatalság varázsát ígérő Artemisz szobrokról kiderült, hogy emberkéz csinálta, értéktelen, tehetetlen bálványok. Nem csoda, ha az ötvösök szószólójaként Demeter fellázította a zsidók és keresztények ellen az egész várost.

Végül a város „bölc” jegyzője kompromisszumot keresve lecsendesítette a lázongást:

„Efezusi férfiak, van-e olyan ember, aki ne tudná, hogy Efezus városa a nagy istennő, Artemisz templomának, és az ő égből leszállt képének az őrizője? Mivel tehát ezt senki nem vitathatja, nyugodjatok meg, és ne kövessetek el semmiféle megfontolatlanságot.”

Nem ismerős ez a kép mai világunkban is? A szépség, egészség, siker, önmegvalósítás bálvány kultuszának haszonélvezői, de hasonlóképpen a harcnak, a békétlenségnek, a fegyverkezésnek a haszonélvezői is rögtön hangos propagandával lázítják fel a várost, ha üzletüket bármi veszélyezteti. Virágznak a szépség-szalonok, a testépítő klubok, óriási kínálata van a táplálék-kiegészítőknek, de a reklámok áradata kínálja számunkra a luxus üdüléseket, elektronikai csodákat, járműveket is. Ha valaki megemlíti, hogy 'emberiség, a vesztedbe futsz', hisz két-háromszor annyit fogyasztunk, mint amit a Föld tartósan elbír, akkor a GDP arányos államadósság rövidtávú egyensúlyban tartása, a társadalmi béke fenntartása felülírja az efezusi jegyző gondolkodású világi vezetők retorikáját.

Nekünk, Isten világosságában járó hívő keresztényeknek a küldetése gyülekezeten belül és kívül Isten teremtési rendjének képviselése. Ne várjuk, hogy a világtól dicséretet kapunk ezért, de bízhatunk Jézus Krisztusnak a missziói parancshoz fűzött ígretében: „és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.”

Dr. Viczián Miklós

Azt olvastam a Bibliában... (23.)

Ismét búcsúzik egy rovat. Ám csak a rovat. A Szentírás sohasem búcsúzik el tőlünk. Súlyosan téved egy presbiter, ha azt gondolja, hogy azért tartunk papot, hogy az tudja, mit kelljen hinni. A hit Isten ajándéka, nekünk kell megértenünk. Megvalósítása ránk vár. Egyébként pedig illik tudni – nem csak presbiternek, de mindenkinek – azt, hogy a hit nem agyunk vagy érzelmeink terméke, hanem egy folyamatos „interaktív” kapcsolat Urunkkal, a Kozmosz Urával. Ha ez megszakad, vagy tévútra jut, az kizárólag a mi kárunk.

Ha valaki fiók alján tárolja Bibliáját, sürgősen vegye elő. Ha elfeledtük volna használatának módját, gyakoroljuk újra. Ha nyelvezete elkopott bennünk, olvassuk még többet, és kérjük mások segítségét is. (Ha valaki folyamatosan külföldön tartózkodik, hanglejtésén érezni, hogy idegen közegből érkezett. Ám egy-két hét után úgy érzi, mintha soha el nem távozott volna...)

A Szentírás nem egyszerűen luxuscikk. Nem „a világirodalom gyöngyszeme” – ahogy a Kádár-korszak egyik rádiós műsorvezetője virágnyelven akarta érzéltetni jelentőségét. A Szentírás: iránytű! Nem lett volna hitlerizmus, sztálinizmus, „racionalizmus”, Magyarország börtönei konganának az ürességtől, ha templomban és utcán, temetői síroknál és születéseken a Szentírás lett volna az iránytűnk. („De hát alkalmazkodni kell a környezethez!”)

Nem könnyed olvasmány. Nem olyan, mint egy SMS. Már a rómaiak tudták, hogy „Fortes fortuna adjuvat!”, azaz: Bátorak a szerencse. Aki mélyre ás, kincset talál. Aki a felszínen kapirgál, legfeljebb hangyára lel. Kincseink: Az Úr az én Pásztorom. Boldogok, akiknek szívük tiszta. Krisztusom, kívüled nincs kihez járulnom...

Vanak, akiknek fejtörést okoz a Szentírás. Önmaguk múltjával kell háborúskodniuk. Ám mi az, ami nem jár fejtöréssel? A hajnali szellővel való birkózás. Ezzel azonban nem jutunk semmire.

A Szentírás könyvei az emberi kultúra legősibb és legrégebbi részei. Hol vannak az akkori hatalmasságok? „Világ urai”? A Szentírásokban az élő Isten „életszava” szól hozzánk. Budapesten is volt Lenin körút, Tolbuhin körút, Sztálin út. Ma van Szentháromság tér, Biblia utca, Templom utca (nem is egy!).

E sorozatban vagy két tucat kérdést próbáltunk megvilágítani. Ám ha figyelmesen olvassuk a Bibliát, kérdések százait fedezzük fel. Vannak formaiak, nyelvek, tartalmiak. Ám mindegyik „misztérium”,

azaz Isten segítségével megfejthető, megérthető és főleg megvalósítható. Két példát ragadunk ki. Ézsaiás 20,3-ban olvasunk arról, hogy a prófétának Isten rendeletére 3 éven át ruha és saru nélkül kellett járnia ítélethirdetése nyomatakául. Ám ha tudjuk, hogy a héber írás nem jelölt sem magánhangzókat, sem szóközöket, sem írásjeleket, megszünik a „probléma”. Isten az ő prófétájának 3 évi meztelenkedést parancsolta? Mire jó ez? A „3 év” felett van egy jel: az „athnáh”, ami a mi gondolatjeleinknek felel meg. Ézsaiás a tanácsurak előtt ledobja köpenyét (borzalom!), hogy így erősítse szavát: miszerint az az ellenség, kinek barátságát keresik – 3 év múlva már sehol sem lesz...

Máté 28,19-ben olvasható a keresztség parancsa. A Szentháromság „nevében”. A nemes szólószemet az államfő nevében be lehet oltani az ő szőlejébe, ám ettől még nem lesz nemes gyümölcs! A szólószemet a vadalanysba kell beleoltani, s akkor lesz nemes szőlő. A szőlész nem szóvivő, nem képviselő, Károli Gáspár óta mindig Istenbe oltották a keresztyént. (Ezért: Ti a Szentlélek templomai vagytok... Isten országába tibennetek van... 1908-ban egy nyomdai szedő tévedett, s egy „n” betűt ragasztott a szóhoz. – Városi ember volt talán a szerencsétlen. – Ám még szerencsétlenebb dolog az, hogy egyetlen nagy tudós nem küzdött még azért, hogy javítsák ki a sajtóhibát, ami „sajthiba”.)

A megnyitott Szent Biblia
Javítja meg a helyzetet!
Általa minden ember
oly boldog lehet!

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVEISEG LAPJA

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilma királyné-út 5.
Telefon J. 340-43.
Kiadóhivatal: Hermina-út 37.

Főszerkesztő:
DR. BALTAZÁR DEZSŐ
Feloldó szerkesztő:
SZABÓ IMRE
Főszerkesztő:
CSIKESZ SÁNDOR

A Magyar Presbiter az összes presbitereknek az ORPSZ tagdíj felében jár. Kérjük a presbitériumokat, hogy ezt a tagdíjat, amely évi 1 Ft, mulasztatlanul küldjék be. Akiüknek saját címére megy a lap, azoktól 1,20 Ft beállítását kérjük.

A reformáció ősi fészke

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1935-ben az ORPSZ [Országos Református Presbiteri Szövetség] üdvözlö a tiszáninnyi egyházkerületet 200 éves jubileuma alkalmából.

Dr. Erdős Józsefnek, az ORPSZ ügyészének a sárospataki presbiteri értekezleten felolvasott beszédét közölte lapelődünk 1933. októberi számában, s most közöljük mi is, hálás utódok.

„A tiszáninnyi egyházkerület területe a magyar reformáció ősi fészke. Itt működött Károli Gáspár gönci esperes, a teljes Szent Biblia magyar fordítója. Itt nevelkedett Senczi Molnár Albert, aki a magyar zsolnárfordítást ajándékozta egész egyházunknak. Innen indultak ki azok az ifjak, akik a magyar presbiteri és puritánus mozgalmaknak zászlóhordozói voltak. Itt éltek a Rákócziak, s a magyar református asszonyok példaképe: Lorántffy Zsuzsánna. Itt alakult s élte fénykorát, újult meg új reménységgel az ősi sárospataki Kollégium.

Itt kezdődött a magyar református egyház újjászerveződése is. Ez a szervezkedés azért is fontos, mert ennek szükségességével együtt született meg a magyar református egyház világi elemeinek az egyház-kormányzatba való bevitel. Így ez az egyházkerület, amelyik az alkotmányos szervezkedésben a végső volt, a világi elem bevezetésével első lett. Ennek az egyházkerületnek nagy főgondnokai egymásután állottak elő, akik azután vezetői lettek az egyetemes egyháznak is, köztük báró Vay Miklós és Dókus Ernő.

Üdvözljük a tiszáninnyi egyházkerületet abból az alkalmából is, hogy itt volt bölcsője a magyar reformációnak a régi baranyai szuperintendencia mellett, és a debreceni Kollégium mellett egyházunk egyik ősi fellegvára volt ennek a kerületnek a főiskolája, ahonnan sok-sok ezer lelkipásztor és közéletünk számos egyházi, világi vezére került ki, és kerül ki ezután is.

Abból az alkalmából is nagyjelentőségű, mert a magyar középnevelés osztály a maga törzskörszerűségében itt mutatott példaszert, adakozó életet, egyházakat segítő és védő munkásságot, és ez az áldozatkészség százszorozta meg a tiszáninnyi egyházkerületnek sokszor nemzetiségek közé ékelt apró magyar gyülekezeti erejét.

Azért is köszönjük, mert a tiszáninnyi egyházkerület volt az összekapcsoló híd Erdély és Magyarország többi része között. A leigázott, sanyargatott magyar református nép innen, a Rákócziak szülőházából várta mindig a szabadság felkelő napját.

A jezsuita türelmetlenség által hajlékából kiüldözött Kollégium éppen olyan hitre, bizalomra, áldozatkészségre tanít, mint a gályaraboknak országokon át űzött serege.

Kívánjuk, hogy ez az egyházkerület és ez az ősi Főiskola maradjon meg továbbra is ebben a vezérlő szerepben. Hangja, mint a címerében lévő angyalnak szava, hatoljon át a határokon is, s terjessze mindenütt az evangéliumi angyali békességet és angyali örömeit.

Kívánjuk, hogy világiak és lelkészek, tanítók és presbiterek egymással vállaltva és nemes vetélkedésben szolgálják mindig a magyar református egyház ügyét, és vele együtt Isten dicsőségét.”

Dr. Kis Domokos Dániel

Hiszen mi azért vagyunk, mert ő jó, és anynyiban vagyunk jók, amennyiben vagyunk... és amennyiben rosszak vagyunk, annyiban kevésbé vagyunk.

Augustinus: A keresztyén küzdelem I.32.35.

Azt hiszem, nem túlzok, ha azt mondom, hogy a bűn és a lét közötti kapcsolat sokkal szorosabb, mint azt általában gondoljuk. Ezt erősíti mottónk is, mely szerint az összefüggés elsősorban egzisztenciális és nem etikai. Nyilván ezért is olvashatjuk a fönti idézet folytatásaként: „ami van, egyrészt csakis tőle kaphatja létét, másrészt csakis annyiban jó, amennyiben elnyerte a létezését.” Természetesen már Mózes első könyvéből is megtanulhattuk, hogy a teremtes, mint a lét megjelenítése, magában hordozta, sőt megvalósította a jót, továbbá, hogy az eredeti állapotban a rossz még nem volt. Minderről Augustinusnak egy másik írása jut eszembe: „rossz valami azért, mert elszakítva van az Igétől, mely

Apropó

által mindenek igen jók lettek. Elszakítottani azonban az Igétől, az anyni, mint megszűnni, a tényleges létből a nemlétebe menni át, mivel nélküle semmi se létezik.” (A lélek Istennel való magányos beszélgetéseinek könyve V.5.) Láthatjuk tehát, hogy a rossz nem más, mint következmény, mégpedig az elszakadás következménye, az elszakadás pedig átmenet a létből a nemlétebe. És itt válik hangsúlyossá a rossz egzisztenciális jelentősége. Tudnunk kell, hogy a rossz nem csupán erkölcsi kategória, hanem a lét-nemléte útvaltója. És ez az útvaltó lépett működésbe az Édenkertben. Ugyanis amennyiben nem vagyok kapcsolatban az Igével, akkor az üdvösség szempontjából nem létezem, „mivel nélküle semmi se létezik”, továbbá, amennyiben bűnt követek el, annyiban kevésbé vagyok, azaz kevésbé létezem. S itt lép be a kevésbé vagyok üdv-

és lét-kategóriája, amely létállapot (beleértve a lelki létbizonytalanságot), de ugyanakkor a lét-megszűnés folyamata is. És ennek fölismerése szüli azt a motivációt, amellyel az ember Teremtőjéhez menekül.

Ez a menekülés pedig nem más, mint a teljes elszakadás megszüntetésére irányuló cselekvés, életigenlő kapcsolatfölvétel és megérkezés az Ige-Léthez, a Jóhoz. S e napokénti menekülés maga a megszentelődés, tudva, hogy amennyiben rosszak vagyunk, annyiban kevésbé vagyunk. A bűn tehát nem az etika, ha nem a Lét hiánya. Ezért mondta az Úristen: Amely napon eszel a gyümölcsből, meghalsz.

A. Z.

Az ország kenyere

Bizonyára a híradások idén is beszámolnak majd az ország kenyérének elkészítéséről. Valóban nagy ünnep ez, hiszen ekkorra már vége az aratásnak, sőt a malmok is megőrölték a kiváló minőségű új lisztet. A sok-sok munka nem volt hiábavaló, a megelőző, fáradságot igénylő talaj-előkészítés, a magok számának gondos beállítása, nem is beszélve Urunk gondviselő szeretetéről, melyet megláthattunk a pázsitos vetésben, majd a szárba szökkenő búzában, a nehezedő kalászbán, de a kedvező időjárásban is. És ilyenkor mindig örülünk, szívünk hálával telt, aggodásunk elapad, s fölszabadult sóhajtással jelentjük ki: megvan az ország kenyere. Boldogan vesszük magunkhoz, s szorítjuk mellkasunkhoz, miképpen egykor áldott emlékü szüleink tették hálát adva, s még boldogabban szelünk, és ízleljük, ízlelgetjük, ahogy egykor talán a pusztai vándorok ették a mannát.

Igen, megvan a mindennapi kenyérünk. Amiért naponta imádkoztunk, ami – de sokszor! – mindennapos, megszokott lesz. No persze az ünnep mindezt eufórikussá teszi, s ha az ország kenyéréhez hozzájutunk, boldogan visszük haza, kicsit talán még őrizgetjük is, hogy ezzel is hangsúlyozzuk a nemzeti összetartozást. Egymáshoz tartozunk, egy test tagjai vagyunk. S mindez miben is juthatna jobban kifejezésre, mint az ország kenyérében, s abban a gondolatban, melyet megtestesít, megjelenít. Mert az ország kenyere az éhezők kenyere is. Ezért nem csupán tárgy, nem csupán eledel, de agapé-idő is, a kenyérosztás ideje. Ez a *mindenki*, a *mindannyiunk* kenyere. A szeretet kenyere. S ez a szeretet még ízletesebbé tesz minden falatot. És ezzel együtt ízelítőt kapunk abból is, ami amúgy hiánycikk: a közösségvállalásból és az elfogadásból.

Most, mikor e gondolatsort a billentyűzet segítségével rögzítem, óhatatlanul Jézus személye, közösségvállalása s elfogadása jut eszembe. Ő az, aki mindezt tökéletesen megvalósította. Ő maga is beszél az ország kenyérééről, akkor amikor ezt mondja: „*Én vagyok az a kenyér, amely a mennyből szállt le*” (Jn 6,41b). Ő a mennyország kenyere! Az Atya elküldte az Ő Fiát, a mi mennyei kenyérünket. Azt, aki közösséget vállalt velünk, aki által az Atya gyermekeivé fogadott bennünket. Bizony, ha erre gondolok, az ünnepet fölváltja egy még teljesebb ünnep, amelynek nincs emberi magyarázata, mert annyira más, annyira tökéletes és mindent fölmúló. S amit tudunk, nem azért tudjuk, mert értjük, hanem azért tudjuk, mert érezzük. Igen, nincs emberi magyarázat, mert ha magyaráznánk, az csupán nem létező érdemeink lennének. De Isten nem engedi, hogy dicsekedjünk, hacsak nem az Úrban. Ezért nem marad más, csak a leborulás, az Isten ünneplése, annak ünneplése, aki kenyeret ad az éhezőknek – ahogy tette az ötezer emberrel –, s aki mennyei kenyeret ajánl föl a bűnösöknek. Nekem. És neked.

Amikor a közeljövőben az ország kenyérét – akár úgy, hogy az ország új kenyérét – esszük, együk úgy, mint ami mögött Isten munkája éppúgy ott van, ahogyan az izzadó aratóké, a verejtékező pékeké, de fogyasszuk úgy is, mint jelet – miként az úrvacsorában –, amely Krisztusra mutat, az örökkévaló ország kenyérére. Épüljünk egyetlen hatalmas, nemzetet átfogó eucharisztikus, a szó eredeti értelmében *hálaadó* közösséggé, nehogy nekünk is ezt mondja Jézus: „*Bizony, bizony, mondom nektek, nem azért kerestek engem, mert jeleket láttatok, hanem azért, mert ettetek a kenyérből és jóllaktatok*” (Jn 6,26).

Apostagi Zoltán

Akik most a református Bibliavető Kálauz szerint olvassuk az Igét, az Apostolok Cselekedeteiből egy ilyen folyamattal is megismerkedhetünk (nem csak a születő Egyház számbeli és térbeli gyarapodásával).

Azt hiszem, ismert dologra utalok, amikor megemlítem, hogy az első pünkösdőn megszülető Egyház még oly módon él az izraeli nemzeti és vallási közösségen belül, mint a magzat édesanyja méhében. A feltámadott Jézusban hívő zsidók továbbra is járnak a zsinagógába, és a jeruzsálemi templomba is, ahol részt vesznek a szertartásokon. Ehhez többletként jött hozzá, hogy a hét első napján (vasárnap!) tartják külön összejövetelüket. Az ezeken való részvétel úgy válik aztán egyedülivé, hogy a templomi-zsinagógai alkalmakról ki szorítják-kiúzzik őket!

Ha Isten Szentlelke látomások útján bele nem avatkozik Péter és Saulus-Pál életébe, akár zsidó szekta is maradhatott volna az Egyház. A Szentlélek azonban végbevitte a pogányok (= nem zsidók) felé való nyitást. Pál és társai hirdették Izrael földjéről egyre távolabb eső területeken is a Jézus Krisztusról szóló Evangéliumot. Hangsúlyozom: az Evangéliumot hirdet-

NYITOTT SZEMMEL

A mózesi törvénytől – az „új parancsolat”-ig

ték, és nem Mózes törvényét. A zsidókeresztyének viszont úgy tudták, hogy az Isten népéhez való tartozás nélkülözhetetlen jele a férfiak körülmetélése. Ezért gondolták, hogy a megkeresztelt pogányoknak is ezt kellene tenniük (ApCsel 15,1).

Nem lehetett könnyű az apostoloknak (s velük a zsidókeresztyéneknek) belátni, hogy Jézus Krisztus tanítására támaszkodva nem lehet követelni a mózesi törvények betartását. Ezidőben kellett levonniuk a következtetést: Ő (Jézus) már eleget tett ennek a Törvénynek, s nem akart tanítványaira „elhordozhatatlan terheket” rakni (Luk 11,46). Bűnbocsánat az Ő keresztdozatáért van – miért kellene hát állatokat áldozni érte (amint azt Mózes előírta)? Ezen felül emlékeztek rá, hogy voltak törvények, melyeket Jézus életében tüntetően megszegett: szombat; mosakodási és étkezési előírások stb. Azt is mond-

ta, „nem az teszi tisztátalanná az embert, ami a száján bemegy, hanem ami a szájából kijön...” (Mt 15,11).

Elkerülhetetlenné vált újrafogalmazni: milyen parancsolatok vonatkoznak a Föld különböző népei közül az Úr Jézus Krisztusba vetett hitre megtérő, azaz keresztyén emberekre! Ennek az újrafogalmazásnak első kísérlete az, amelyről az apostoli gyűlés döntést hoz. Úgy gondolom, hogy a Tízparancsolat – amelyet Jézus mintegy „átmentett” a mózesi törvényből (Márk 12,29-31) – azért nem szerepel az üzenetben, mert a jézusi általános szeretetparancs (lásd: „új parancsolat”) ezt úgyis tartalmazza. Ezért csak olyan dolgokat foglaltak írásba, amelyekről nem tudható (vagy legalábbis nem egyértelmű), hogy Krisztus tanításával ellenkezik.

(Folytatjuk)

Kövespataki László

VAN-E KERESZTYÉN FIZIKAP? (3.)

A természettudományok néhány nyitott kérdése

A világ megismerése a klasszikus fizika módszereivel a 19. század végére befejeződött. Ekkor az anyag legkisebb részeinek az atomokat tartották. Az atom szó maga is oszthatatlant jelent. A radioaktív sugárzás révén átalakuló atomok vezették rá a fizikusokat arra a felismerésre, hogy az addig oszthatatlannak hitt atomoknak is van szerkezete. *Rutherford* a rádium atomokból kilépő alfa-részecskéket vékony arany fóliára irányította. A hélium atommagok nagy része irányváltozás nélkül haladt át a fólián. Ritkán azonban egyes részecskék irányt változtattak, esetleg kilencven foknál is nagyobb eltéréssel verődtek vissza. *Rutherford* levonta a következtetést: az atom tömegének legnagyobb része a középpontjában koncentrálódik (atommag). A visszaszórás nem várt eredményről így írt: „majdnem annyira hihetetlen volt, mint ha ágyúval selyempapírra tüzelve, az ágyúgolyó visszaverődve, eltalálna.” Ezek a kísérletek vezettek a parányi atomok Naprendszer-modelljéhez. Ettől kezdve az atom alkotórészeit – úgymint a proton, neutron, elektront – nevezték elemi részecskéknél. Mióta az egyre nagyobb energiájú gyorsítókkal újabb és újabb részecskéket fedeznek fel, az „elemi” jelző elmaradt azok nevéből, és a fizikának ezt az ágát egyszerűen részecskefizikának nevezik.

A parányi méretek világában a fizika hagyományos törvényei már nem érvényesek. Például, ha egy részecske sebességét minél nagyobb pontossággal meg akarjuk határozni, a helye annál elmosódottabb lesz, és fordítva. A két mennyiség egymást kiegészítő, komplementer kapcsolatban van egymással. *Heisenberg* megmutatta, hogy a mikrovilágban a hely és a sebesség egyidejű, pontos meghatározása a kísérleti technika javításával nem növelhető, annak maga a természet szab határt, tehát elvi akadálya van. Ezt mondja ki a *Heisenberg-féle határozatlansági elv*. Ebből az következik, hogy a természet teljes megismerésének maga a természeti törvény szab határt.

A kozmológia antrópikus elve az 1980-as évek óta foglalkoztatja a kutatókat. Elméleti fizikusok arra a megállapításra jutottak, hogy a négy alapvető kölcsönhatás mértéke és például az atom alkotó részeinek (proton, neutron, elektron) tömege együttesen teszik lehetővé az élő anyag, következésképp az ember létezését. Ezt a megállapítást úgy is ki lehet fejezni, hogy a természet törvényei az életre vannak hangolva. A gravitációs kölcsönhatás, másként tömegvonzás ugyanúgy érvényesül a Naprendszerben, mint a Földön. Az elektromágneses kölcsönhatás az elektromosan töltött testek között hat. Mindkettő nagy hatótávolságú. Az erős- és a gyenge kölcsönhatás az atommag belsejében érvényesül. Rövid hatótávolságuk nem haladja meg az atomi alkotórészek méretét. Ha pl. a gravitációs kölcsönhatás valamivel kisebb lenne, nem jöhetnének létre magfúzióval az élethez nélkülözhetetlen, nagyobb rendszámú elemek. Ha viszont az elektromágneses kölcsönhatás lenne erősebb vagy gyengébb, nem alakulhatnának

ki a kémiai kötések, tehát nem lennének meg a molekulák képződésének feltételei. Az élő fehérjében az érzékeny hidrogén-híd kötés már 43 fokos hőmérsékleten károsodik. Ilyenkor életmentő lehet a lázcsillapító gyógyszer és a vizes borogatás. Az említett kölcsönhatások és az atomi állandók finomhangoltsága a jelenleg érvényes álláspont szerint mindössze 0,4%.

Korlátlan növekedés helyett

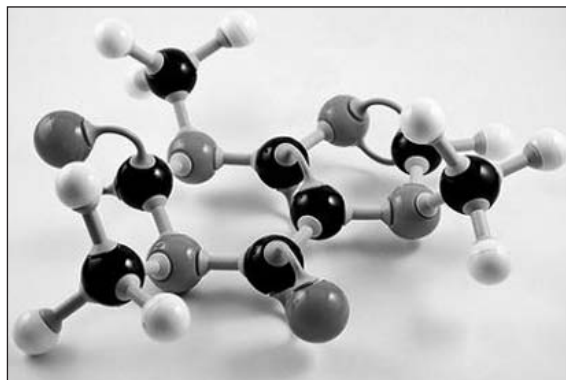
fenntarthatóság. A gőzgépeknek a bányászatban és az ipari termelésben kezdődő felhasználásától a huszadik század közepéig mintegy másfél évszázadon át az emberiség a Földet egy nagy „bőség kosarának” tekintette, amelyben a nyersanyag és az energia korlátlanul áll rendelkezésre. A gyárilap termékeit épp ezért rövid, néhány éves használatra tervezték. „Dobd ki, és vedd el jobbat!” Ez a gondolkodás volt és részben még ma is ez a folyamatos növekedés megalapozója. Az eredmény: egyik oldalon a bányászat által megváltoztatott, sokszor tönkretett földfelszín, a másik oldalon pedig a hatalmas hulladék-hegyek.

A huszadik század közepére derült ki, hogy a „bőség kosara” mégsem feneketlen. Ekkorra viszont a hulladékhegyek a felszíni vizek jelentős részét elszennyezték. A „korlátlan növekedést” lassan a „fenntartható fejlődés” jelszava váltja fel. Az emberiség talán kezd ráébredni, hogy a természet erői hatalmasabbnál. Érvek szólnak amellett, hogy a természeti katasztrófák pusztító hatásának fokozódása mögött az ember természet-átalakító tevékenysége húzódik meg. A természetet nem legyőzni kell, inkább alkalmazkodni hozzá. A tudomány eszköztárát is érdemes latba vetni, és amennyire lehet, a Föld eredeti állapotát visszaállítani, ahol még megmaradt, ott az eredeti állapotot megőrizni.

Mózes első könyvének elején, az ember teremtésénél ezt olvassuk: „Az Úristen elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt” (2,15). A régi latin fordítás kulcs-szavai is ismerősen csengenek a fülünkben: kultiválni és konzerválni. Vagyis megőrizve művelni! Ez a legkülönbözőbb területeken a körfolyamatban való gazdálkodást jelenti. A körfolyamatban nincs hulladék, csak újrahasznosítás. A Bibliából kiolvasható felelős gondolkodásnak kell áthatnia a szemléletünket. Ez nem csak a nemzetközi szervezetekre és az egyes államokra ró feladatokat, ezért a maga szűkebb környezetében minden ember tehet egy keveset. A sok kicsi együttesen már nem lesz elhanyagolható, hanem talán elegendő.

(Folytatjuk)

Dr. Nagy Mihály

„Hirdesd az Igét!”

Presbiteri aktivitás igénye az igehirdetés megújításának tiszántúli programjában

A Tiszántúli Református Egyházkerület új püspöke, *Fekete Károly* a 2015-ös évre egyik hangsúlyos feladatként a „Hirdesd az Igét!” programot jelölte meg. Ez a program már előkészíti a reformáció 500 éves jubileumának méltó ünneplését, és az a feladata, hogy felhívja a figyelmet az igehirdetés minél tágabb lehetőségeire, a gyülekezeti istentisztelet megújulásának szükségességére. A rendezvénysorozat Békés megyei nyitó alkalma az egyházmegye és a Presbiteri Szövetség megyei szervezetének közös szervezésében a 2015. május 9-én Gyulán megrendezett konferencia volt.

A programba illeszkedve következett az Okányban május 30-án tartott hálaadó istentisztelet „Zengj nyelvem ékesen” meghívó jelmonddal, amelyen a templomi orgona felújításának lehetőségét és megvalósulását köszönte meg a gyülekezet, és ami egyben lehetőséget adott az istentiszteleti liturgia egy új formájának a bemutatására is. Új elemként jelent meg a bevezető részben az „Isten színe elé állás” (Coram Deo), melyben az igei tükrök mellett rövid bűnvallás és kegyelemhirdetés is szerepelt. A két részből álló lekción felolvasása két presbiter feladata volt. Az igehirdetés szolgálatát három lelkipásztor végezte didaktikailag és teológiai-ig előre egyeztetett tartalommal a kiválasztott textusok alapján. *Katona Gyula* esperes Jézus beszédével (Máté 7,24) kapcsolatban azt mondta, hogy az tartalmában és hatásában akkor is és azóta is egyedülálló, és ma is döntést vár a hallgatóktól: lehet elutasítani és befogadni. Az igen válasz cselekvésre indít, az engedelmesen cselekvő ember élete pedig szilárd alapon áll. *Mohácsy Nikoletta* helybeli lelkipásztor a nyelv megfékezésének szükségességéről (Jakab 3,1-2) szólt. A hallgatás és a helyén való szólás képessége mellett a nyelv helyes használata azért fontos, mert kétélű kardként működhet: a gyengéd védelem mellett erővel és bántóan támadhat. Várjuk türelemmel, hogy Isten Lelke szólaljon meg bennünk. *Fekete Károly* püspök igehirdetése Krisztus keresztyénjéről (1Kor 1,23-25) tett bizonyosságot. Arra hívta fel a figyelmet, hogy életünk fontos útkereszteződése a Krisztussal való ta-

lálkozás pillanata. Krisztus keresztyénjénél kell eldönteni, hogy válok-e a „keresztutat”. A kereszt elválaszthat, megbotránkozás tárgya, a hitetlennek az értelem gyalázata is lehet, de a kereszt Krisztusa össze is tud kötni: imádkozásra tanít és készítet, hitetlenséget rombol, élő egyházat épít. A kereszt Isten koordináta-rendszerének jelképe: a szárak végtelenbe futása mellett a fókusz összefogja a különböző irányból érkező szemsugarakat. A megfeszített Krisztus Igéit csak hallgatni értelmetlenség, erőtlenség, életünknek magasra kell emelnie Őt, hangunknak pedig minél messzebbre eljuttatni az evangéliumot. Az igehirdetéseket imádságos rész, az Apostoli Hitvallás eléneklése (232. ének) és hálaadás követte. Közben több alkalommal is gyönyörködhattunk a felújított orgona „szolgálatában”. Az istentisztelet során *Tóth-Mihala Veronika* programvezető beszámolt a kezdeményezés céljáról és az eddigi tapasztalatokról. Mivel az igehirdetés eszköze a nyelv, fontos, hogy korszerűek és egyben hatékonyak is legyünk. Hagyjuk, hogy a „szent nyelv” változtatásának módját a Lélek adja meg.

Az ünnepi liturgiában összesen hét lelkipásztor és két presbiter szolgált, az aktív résztvevők mindegyikének újszerű élményt jelentett a közös szolgálat, a gyülekezetben pedig igen kedvező visszhangra talált a kezdeményezés.

A „Hirdesd az Igét!” program részeként a békési egyházmegye lelkipásztoraik részére szervezett kiscsoportos műhelymunka után június 5-én sor került egy nyolcfős presbiteri kör hasonló találkozására Debrecenben, ahol *Tóth-Mihala Veronika* programvezető irányításával igen hasznos beszélgetés alakult ki az igehirdetés megújításának kérdéseiről és feladatairól, az együttgondolkodás második részébe pedig aktívan bekapcsolódott *Fekete Károly* püspök úr is. A közösség elfogadta azt a gondolatot, hogy az ősz folyamán a lelkesíti és a presbiteri fórumot közös alkalomként szervezzük meg.

Kérjük Isten Lelkének vezetését és áldását a nagy jelentőségű program céljainak megvalósításához!

Dr.T.J.

A 110 éve született ENSZ-főtitkár, Dag Hammarskjöld imáiból

Szenteltessék meg a Te neved,

De ne az enyém,
Jöjjön el a Te országod,
De ne az enyém,
Legyen meg a Te akaratod,
De ne az enyém.
Békességet adj nekünk Teveled,
Békességet az emberekkel,
önmagunkkal,
és szabadíts meg a félelemtől!

* * *

Könyörülj meg rajtunk, Urunk

könyörülj meg rajtunk,
hogy Téged tudjunk követni
szeretettben és hitben,

igazságosságban
és alázatban,
önfegyelmel,
hűséggel és bátran,
s csendben megérkezni
Hozzád!

* * *

Adj, Uram, tiszta szellemet,
hogy láthassunk Téged.
Alázatos szellemet,
hogy meghalljunk Téged.
Szerető szellemet,
hogy szolgálhassunk Néked.
Hívó értelmet,
hogy megélhessünk Téged.

* * *

Mindenható!

Bocsásd meg nekem
kételyeimet,
haragomat,
büszkeségemet.
Takarj be engem
kegyelmeddel.
Állíts talpra
szigoroddal.
Ámen.

(Az imákat Dr. Békefy Lajos, Isten diplomatája – *Dag Hammarskjöld*, Bp. 2005 című könyvéből vettük át)

Boríték

Nemrég valaki kedvességéből megajándékozott egy borítékkal, tartalma: egy képeslap és egy kis pénz. Csak úgy, egy kis hozzájárulás a nyári vakációhoz.

Igen megszorított, nem tudtam örülni a pénznek, inkább visszaadtam a jókedvű adakozónak. Nehezen értettük egymást, ő szeretetből akart kedveskedni, nekem meg elviselhetetlen volt elfogadni pénzt, mint ajándékot.

Ezzel szemben, szintén nemrég, valaki tizedéből adott egy öszeget, amit szó nélkül elfogadtam. Szégyelltem, de elfogadtam.

E két esetet egymás mellé téve álszentnek nevezhetném magam. Mi a különbség az egyik és a másik pénzösszeg közt?

Miért könnyebb elfogadni azt, ami egyértelműen az Úrnak ajánlott pénz, és miért nem bírtam elviselni azt a kedves borítékot, mely szintén hívó testvértől jött?

Nem tudom, nem vagyok képes megmagyarázni.

Miért hozom szóba ezt a két példát?

Mert újból elgondolkoztam egy Ige-versen. „*Jobb adni, mint venni*” (ApCsel 20,35). Régebben nem sokat gondolkodtam az adakozáson. Megvolt a mindennapra való, és volt miből adakozni. Szívesen és szeretettel ajánlottam az Úrnak tizedemet. Természetes része volt az életnek és megtapasztaltam: jó az adakozás.

Jelenleg más a helyzet. Jobban számolgotva élünk fizetésőtől fizetésig, úgy, mint sokan mások. Még mindig van miből adjunk, de már át kell gondolni, hogy mit mire adunk ki. Van, hogy valaki velünk kíván megosztani valamit és bizony, büszkeségemet le kell küzdenem, hogy elfogadjam. Megtapasztaltam: nem könnyű az elfogadás. A kiszolgáltatottság érzését váltja ki bennem. Pedig ki vagyok én, hogy elutasítsam azt, amit a másik szeretettel oszt? Ezzel megakadályozom Isten munkáját a jókedvű adakozó szívében? Hisz nem az a lényeg, hogy ki mennyit képes adni vagy elfogadni, ugye? Sok-sok kérdés, egyértelmű választ még nem találtam.

Pál apostol írja: „Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme” (1Tim 6,10). Talán nem is kell szeretni a pénzt ahhoz, hogy

rossz érzést, téves cselekvést váltson ki az emberből. Könnyű a pénzzel vagy az adakozással és elfogadással kapcsolatban elveszteni valamit tiszta látásunkból, értékrendszerünkben. A rossz gyökere nem kell, hogy mélyre nőjön szívünkben. Egy zsenge kis gyökerhajtás is okozhat kárt.

Talán a titok abban rejlik, hogy minden anyagiakkal, adakozással és elfogadással kapcsolatos kérdést Isten elé vigyünk. Gondolataink, érzelmeink ütközhetnek, de Isten megadhatja szívünkben az Ő bölcsességét.

Mellesleg, ha időnkét kívánjuk felajánlani az Úrnak, vagy valaki időt kíván szánni ránk ugyanígy a csendességet keresve, helyes úton járunk. Modern, felgyorsult világunkban könnyen szem elől veszítjük az időnkkel való bölcs gazdálkodást. Félcúsúszhatnak prioritásaink.

Végül még óvatosan említtem gyülekezeti életünket. Személyes életünkben nem könnyű sáfarkodni anyagiakkal, időnkkel. Hogyan kezeljük ezeket a kérdéseket gyülekezetünkben? Képesek vagyunk adni összegyűjtött (kis) pénzünkben? Képesek vagyunk adni szabadidőnkben? Képesek vagyunk elfogadni segítséget, tanácsot? Van

kivel beszéljünk őszintén ezekről?

Ismét sok-sok kérdés. Választ nem tudok. Annyit tudok, ami a Példabeszédek könyvében található: „Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek.” Minden álszenteskedés nélkül mondhatom: ebben szeretnék napról napra növekedni, gyakran botladozva, de szívből vágyakozva. Ebben növekedhet gyülekezeti életünk, együttműködésünk is.

Jobb adni, mint venni?

Az Úr Jézus életét adta értünk. Szeretete alapja életünknek, egyházunknak. Benne bízva, Reá támaszkodva kereshetünk választ gyakorlati, anyagi kérdéseinkre is.

„*Szűkölködünk Nagy mértékben Segedelem nélkül, Reménykedünk, Örök Isten, Te légy segítségül. Dicsérhessünk És lehessünk Jézus szava hallgatói, Igaz megtartói*” (172. dicséret).

Knolné Tüski Gabriella

Az OKCSz 11. fóruma

A megszokott módon az Országgyűlés felsőházi terme adott otthont az Országos Keresztény Civil Szervezetek 11. fórumának május 28-án, amelynek témája „Környezetvédelem és keresztény felelősség” volt. *Harrach Péter*, a fórumot összehívó Magyar Kereszténydemokrata Szövetség elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd előadások hangzottak el „Fenntartható-e fejlődésünk?”, „Vízgazdálkodásunk”, „A Nemzeti Energiastratégia fő célkitűzései”, „A természet könyve”, „Öko-tudatos közösségek – a MRE öko-gyülekezeti mozgalma” és „Virágos házak, közterek – civil kezdeményezés környezetünk megújítására” címmel. Presbiteri Szövetségünk részéről részt vett a fórumon *Barátossy Jenő* alapító tagunk, *dr. Hardy F. Gábor*, etikai bizottságunk elnöke és *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnökünk. Ők különös örömmel

üdvözölték *iff. Gyimóthy Géza* környezetmérnök testvérünk előadását Egyházunk öko-gyülekezeti mozgalmáról, amellyel világossá vált, hogy mennyire fontos számunkra a természetvédelem és a környezettudatos magatartás. Már Szövetségünk Alapszabályában is szerepelnek ezek a célkitűzések, és a területi szervezetek részére készül egy olyan környezetvédelmi füzet, amely összefoglalja azokat a szempontokat, amelyekről említést kell tenni a kisköri és egyházmegyei presbiteri konferenciákon is.

A 11. fórum anyaga nyomtatásban is meg fog jelenni a 12. fórumra, és az abban foglaltakat idővel terjeszteni fogjuk Szövetségünk tagjai között is.

Királyhágómelléki Presbiteri Konferenciák

A presbiter mint Isten eszköze az egyházépítésben mindig szem előtt tartja a szellemi fejlődést és a hitbeli megerősödést. Ezt szolgálják azok a regionális konferenciák is, amelyekeken tudásban és hitben gyarapodnak a résztvevők.

Az idei évben is három régióban találkozott a Szilágysomlyói Református Egyház-megye (Királyhágómellék) presbiteri. A Sarmaság-környéki gyülekezetek presbiteri Somlyóújlakon, a Berettyó-mentiek Szilágyszóványon, míg a Kraszna-mentiek Szilágyperecsenben találkoztak április havában.

A találkozók istentisztelettel kezdődtek, amelyen a házigazda lelkipásztorok szolgáltak, azt követően *Tóth András*, a Presbiteri Szövetség elnöke köszöntötte az egybegyűlteket, és ismertette a találkozó programját. Jómagam is igei köszöntővel üdvözöltem a presbitereket, együtt imádkozva és dolgozva Anyaszentegyházunk építéséért.

A konferencián *Fazakas Sándor*, varsolci lelkipásztor tartott előadást „Tálatumok avagy lelki ajándékok az Isten mértéke szerinti” címmel. A presbiter mindig szeme előtt kell tartson egy hármas egységet: fej-szív-kéz. Azaz mindazt, amit megtanultam fejemmel és elfogadtam szívemmel, miként tudom megcselekedni kezemmel. Minden presbiternek tudatában kell lennie annak, hogy Istentől milyen lelki kincseket kapott, amelyekkel szolgálhatja Teremtőjét. Az evangélium hirdetését Jézus a tanítványaira bízta. És nem volt más terve, csak ez az egy. Lehet, hogy nem voltak tökéletesek, hibátlanok, büntelének: de a szolgálatot rájuk bízta. A megbízatásnak megvan a nehézsége, de a gyönyörűsége is.

Sokan vannak, akik télenek a gyülekezetben. Nem élő tagjai a gyülekezetnek, csak papíron tartjuk számon őket. Isten mindenkítől gyümölcstermést vár el, és a presbiter ebben a szolgálatban elől kell járjon. A gyümölcstelen fát kivágja a gazda és tűzre veti.

Különbséget kell tegyünk a tálatumok és a lelki ajándékok között. A világon bárkinek lehet tálatuma, tehetsége, képessége valamihez. De csak a hívő, istenfélő embernek lehetnek lelki ajándékai. Istent nem lehet csak tálatumokkal szolgálni, nem elég csupán szépen szavalni, szépen zongorázni, szépen festeni, szépen dolgozni. Ez még nem szolgálja Isten dicsőségét. Ha viszont az emberben a tálatumok mellett istenfélelem is van, az lelki kincse formálja tehetségét, és bizonyosságot tud tenni az evangéliumról, Krisztust az emberek között képviseli, és minden dicsőséget Istennek tulajdonít.

Az is lehet, hogy nincsenek tálatumaim, de vannak lelki kincseim. Mózesnek sem volt tálatuma a beszéd, mégis Isten hiteles

képviselője volt Izráel népe között, mert lelki kincsekkel szolgált: hittel, törvénytisztelettel és istenszeretettel.

Hogyan fedezhetem fel magamban azt, hogy mire vagyok képes? Kezdd el szolgálni az Urat, és Ő lépésről-lépésre rávezet arra, hogy miben tud téged használni országa kiteljesedésében. Ő a formáló és alakító Mester.

Egy történetet hallottunk egy hegedűművészről, aki bejelentette, hogy művét egy 20.000 dolláros hegedűn fogja eljátszani. Az előadás után a művész mindenki szeme láttára földhöz vágta a hegedűt, amely darabokra tört. Ezután behozott egy másik hegedűt és bejelentette, hogy az előbbi csupán egy 20 dolláros hegedű volt, ez az igazi, amit most tart a kezében. És ezzel a drága hegedűvel is eljátszotta ugyanazt a darabot. Az érdekes az volt, hogy a közönség semmi különbséget nem talált a két hegedű hangzásában. És itt van a titok. Nem a hegedű számít, hanem a művész, aki azon játszik. Nem számít, hogy közülünk kinek-kinek milyen tálatuma és lelki kincse van; csak az számít, hogy a Mester kezében legyünk, hogy Ő használhasson fel üdvözítő művében.

Az előadás után alkalom nyílt arra, hogy a résztvevők megoszthassák gondolataikat és kérdéseiket az elhangzottakkal kapcsolatosan.

A konferenciák szeretetvendégséggel zártak, amelyeken tovább folytatódtak a beszélgetések.

Köszönjük a házigazda gyülekezeteknek a szeretetteljes vendéglátást, és bízunk abban, hogy jövőre hasonlóan tartalmas és építő konferenciákon fogunk részt venni.

Szónyi Levente
esperes

Jelentkezés a Sárospataki Teológiára

Presbiteri és gyülekezetimunkás képzés a Sárospataki Református Teológiai Akadémián az egyetemes oktatási program keretében

Hálaadással és reménységgel hívogatunk minden képzési lehetőségre – és lapunkban kiemelten is – a Népfőiskolába. Hiszen ebben nem csupán Sárospatak egykori professzorainak és intézetének neveléstörténeti kezdeményezése újul meg, hanem az oktató-nevelő munka nagyon erős gyülekezeti elkötelezettsége is.

Bizonyára érvényes ez mindegyik Teológiánkra a Kárpát-medencében, de a sajátosan élő hagyományokért külön is hálásaknak kell lennünk. A hallgatók részéről is ismételt elhangzó bizonyágtételek a programról ma is biztatni és bátorítani kívánnak mindenkit a jelentkezésre.

A képzés folyamán professzoraink és tanáraink nem a hiányszavakra fognak rámutatni, hanem kiegészíteni kívánják hallgatóink magukkal hozott elméleti és tapasztalati ismereteit. Nem csak gyülekezeti tagjainknak, de a teológiának is nagy nyeresége a kisebb és nagyobb gyülekezetekből, legkülönbözőbb élethelyzetekből feltett kérdéseket megválaszolni igei, történeti átgondolásban együtt megbeszélni. Eddig még minden szorongva érkező hallgatónk hálás, örvendező, alázatos, de öntudatosabb gyülekezeti tagunkként lépett ki az Akadémia falai közül.

Ezzel a minden más képzési területre is érvényes lelkiületi alappal és hívogatóssal soroljuk fel röviden a jelentkezési lehetőségeket.

Presbiteri és gyülekezetimunkás Népfőiskola

(1 év, levelező képzési forma)

A jelentkezésnek nem feltétele az érettségi, sem a választott gyülekezeti tisztség. A képzés díjtalan. Min. 15 fő jelentkezése esetén indul.

Jelentkezési határidő: 2015. augusztus 24.

Teológia-lelkész szakirány

(képzési idő 10, illetve 12 félév)

Tanulmányaik végén lelkészképesítő vizsgát tesznek és „református lelkészi oklevelet” szerezhhetnek. A *teológus szak* hallgatói képzési ideje 10 félév és „teológus oklevelet” kapnak.

Pótfelvételi jelentkezési határideje: 2015. augusztus 19.

Katekéta-lelkipásztori munkatárs szak

(képzési idő 6 félév)

A katekéta szakirányon református hitoktatókat, a lelkipásztori munkatárs szakirányon egyházi munkatársakat képezünk.

Pótfelvételi jelentkezési határideje: 2015. augusztus 19.

Református közösség-szervező szak

(képzési idő 6 félév)

A képzés célja olyan egyházi/felekezeti közösség-szervezők képzése, akik a vallásuk tanításában szerzett hitéleti, valamint vezetési, intézményirányítási, szervezési ismeretek birtokában képesek egyházi, illetve kulturális közéletben és más területeken az egyházi/felekezeti kulturális feladatok ellátására, illetve szervezésére.

Pótfelvételi jelentkezési határideje: 2015. augusztus 19.

Teológia mesterképzési szak (MA)

(képzési idő 4 félév)

A képzés célja olyan értelmiségiek képzése, akik a teológia tudományát magas szinten művelik. Állami ösztöndíjas helyek igénybe vehetőek. Választható specializációk:

- Keresztyén etika
- Keresztyén művelődéstörténet

Jelentkezési határidő: 2015. augusztus 24.

Szakirányú továbbképzéseink:

Biblia-alapú lelkigondozó *(képzési idő 2 félév)*

A képzés keresztyén szellemű, bibliai alapelvekre épülő lelki gondozásra nyújt emelt szintű lelkigondozó szakképesítést.

Bibliai gazdálkodás *(képzési idő 4 félév)*

A képzés célja, hogy a hallgató megismerje a gazdasági gondolkodás alapjait és megszerezze elvi-elméleti ismereteit, miközben elsajátítja a gazdasági tevékenységgel összefüggő etikai követelményeket.

Egyházi kommunikáció *(képzési idő 4 félév)*

Tudásukat az egyházzal kapcsolatos belső és külső kommunikációs folyamatokban, akár mint szoros értelemben vett szakértők: elemzők, tanácsadók, hatósági szakemberek, akár pedig mint a kommunikációt aktívan művelő szóvivők, újságírók, szerkesztők kamatoztathatják.

Keresztyén hospice lelkigondozó *(képzési idő 4 félév)*

A képzés célja gyógyíthatatlan, terminális állapotban lévő betegek és hozzátartozók lelki támogatása.

Pasztorálpszichológia *(képzési idő 4 félév)*

A pszichológiai ismeretek megalapozása, gyakorlati alkalmazásuk előkészítése az evangéliumi keresztyén spiritualitás bázisán.

Jelentkezési határidő: 2015. július 31.

Szeretettel hívjuk és várjuk mindazokat, akik úgy látják, ezek az alkalmak áldásul lehetnek Istentől nyert küldetésük betöltésében.

A presbiter könyvespolcára

Simon István: Így lett Isten háza Miskolctapolcán

Miskolctapolcán áll a megálmodott szép kerektemplom Isten neve dicsőségére! Ha valaki arra jár, azonnal megragadja tekintetét e formás, harmonikus épület. Akár azt is mondhatná, olyan ez a templom, mint egy kőbe, fába, üvegbe szerkesztett zoltárénekek. Mert látványával az Úrhoz emeli a lelket. Ám ha valaki azt is szeretné megtudni, mennyi imádság, küzdelem, hivataljárás, tárgyalás, leleményes pénzgyűjtés áll a szép istenhajlék háttérében, hogyan lett az özvegyasszony két filléréből 100 millió és még több, feltétlenül olvassa el a könyvet. Megtudja belőle azt is, hazai segítség mellé hogyan társult külföldi testvérek áldozatos adománya, s az Úr jóindulatából hány és milyen odaadó Krisztus-szerető hívő lélek kellett ennek a szívet-lelket gyönyörködtető kis remekműnek a felépítéséhez. A gyülekezet gondnokának, *Simon István* testvérünknek a könyve egyszerre lelki napló, építéstörténet és biznyságtétel. Fényesen kiderül soraiból az, hogy minden épület megépítése előtt Istenünk jóvoltából Igéből kell először a lelkekben, egy odaadó gondnok, lelkészek, egyházi előjárók gondolataiban megépülnie a Lélek-templomnak, s ha a belső templom annyi drága Ige lélekala-

pozásával megépül, akkor meg fog épülni a külső, anyagból magasodó templom is. Ez már „csak” idő és pénz kérdése. De az Úr ezeknek is ura, Ő nem siet, nem késik, az Átala kiszabott időre pedig biztosan létrehoz, megépít mindent. És ad a tervezéshez, kivitelezéshez külső, jó szándékú szimpatizánsokat, szakembereket, jó ügyet támogató városi és országos vezetőket. És mennyivel többet! Az építkezés során, folyamatában adódik egy református közösségnek sok-sok megrendítő s felemelő tapasztalása arról, hogy bizonyosságok felleget veszi körül őket, s az Úr valóban sasszárnyon hordoz. És lesz számos feledhetetlen hittapasztalatuk a mindig építő, lelkeket, templomokat emelő, ingyen való, drága krisztusi kegyelemről a 20-21. század fordulóján is. Simon István gondnok testvérünk jó 25 évnyi küzdelmének 240 oldalas dokumentuma is ez a könyv. Folyamatos biznyságtétel arról, hogy az Úr nélkül semmi nem megy, de Vele még kőfalakat is át lehet ugrani. Adja Isten, hogy egyházunknak, gyülekezeteinknek legyenek a jövőben is ilyen állhatatos, imádkozó, építő szándékú, hitben kitartó, a szeretetben találékony, testi-lelki próbatételeket az Ő ügyéért boldogan vállaló presbiterei,

SIMON ISTVÁN

ÍGY LETT ISTEN HÁZA MISKOLCTAPOLCÁN

gondnokai, „szent megszállottai”! S akkor még a pokol kapui sem vesznek erőt lelki édesanyánkon, magyar református egyházunkon. Áldott legyen Urunk ezért a miskolctapolcai templomsodáért, köszönet Simon István testvérünknek könyve igaz és tiszta biznyságtételéért! „*Adjatok hát lát az Istennek, Imádkozatok szent nevének!... Beszéljétek a nép előtt Nagy csudáit, melyeket tölt!*” (Zsoltár 105,1).

Dr. Békefy Lajos

A mi ügyünk is volt: a „TeSzedd” kampány megnyitása Tiszafüreden

Május 15-17. között került sor a hazánk tisztaságáért folytatott küzdelem országos megmozdulására, amikor a „TeSzedd” kampány keretében önkéntesek indultak el, hogy közterületeinket, parkjainkat, erdeinket megtisztítsák a szeméttől. Az önkénteseket a Földművelésügyi Minisztérium szervezésében látták el gum-

kesztyűvel és gyűjtőzsákokkal. A Földművelésügyi Minisztériummal Szövetségünk az elmúlt évben együttműködési szerződést kötött, amelyben vállalta, hogy konferenciáin népszerűsíti azokat a célkitűzéseket, amelyeket az

FM meghirdetett a környezetvédelem és a természetvédelem területén. Ehhez illeszkedve a „TeSzedd” kampányt meghirdettük a területi szervezetek között is. A részvételről egyes területekről visszajelzést kaptunk. Szövetségünk ügyvezető elnöke is részt vett a kampány Tiszafüreden rendezett megnyitóján, ahol *dr. Fazekas Sándor* miniszter saját példamutatásával biztatta a megnyitón megjelent – főként fiatal – önkénteseket a nemes feladat elvégzésére.

A következő oldalakon bemutatjuk a tavaszi kampány plakátját, valamint beszámolót a kampány eredményeiről. Örülünk az eredményeknek, amelyeknek mi is részesei lehettünk környezetünk védelmében.

SzS

AZ 5. KÜLDETÉS!

CSATLAKOZZ TE IS!

TISZTÍTSUK MEG EGYÜTT MAGYARORSZÁGOT!

2015. MÁJUS 15-17. között 5. alkalommal kerül megrendezésre országsszerte a **TeSzedd!** akció, ahol az önkéntes szemétszedők újjávarázsolják Magyarországot.

Csatlakozz!
Részletes információk:
teszedd.hu

5. TeSzedd! – Az összefogás ereje

„Ha akkora hitetek volna, mint a mustár-mag, azt mondanátok ennek a hegynek: Menj innen amoda, és elmenne; és semmi sem volna lehetetlen néktek.”

Máté 17,20

Az idei évben is megrendezésre került a TeSzedd! akció, amely Magyarország legnagyobb önkéntes hulladékgyűjtése. A május közepére meghirdetett hétvégén kétf városnyi önkéntes fogott neki környezetünk megtisztításának.

Az idén 5. alkalommal megrendezett TeSzedd! hulladékgyűjtő akció ismét megmutatta, hogy az összefogás milyen nagy dolgokra képes. A Földművelésügyi Minisztérium felkérésére az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség Nemzeti Hulladékgazdálkodási Igazgatósága által megrendezett önkéntes „nagytakarítás” évről évre egyre nagyobb érdeklődésnek örvend, ami egyben azt is jelenti, hogy évente egyre nagyobb mértékben tisztul meg Magyarország az akciónak köszönhetően.

Az önkéntesek az akció során az illegálisan lerakott, szétdobált háztartási hulladéktól tisztítják meg az általuk kiválasztott helyszíneket, amelyhez zsákokat és kesztyűket az OKTF NHI biztosít. 2015-ben igen sok zsákra és kesztyűre volt szükség. A regisztrált szemétszedők és a regisztráció nélkül csatlakozó önkéntesek becsült száma alapján több, mint 170.000 ember fo-

gott össze, hogy 1590 helyszínen visszaállítsa a természet tisztaságát.

A nagyszabású akció során idén összesen 2300 tonna hulladék gyűlt össze, amely több, mint 5 darab, utasokkal és csomagokkal teli Boeing Jumbo Jet utasszállító repülőgép tömege. Az egész ország összefogott, amit jól mutat, hogy a tíz legaktívabb település között megtaláljuk Püspökladányt, Mosonmagyaróvárt, Hatvánt, Hajdúnánást, Szombathelyet, Edelényt, Karcagot, Fertődöt, Miskolcot és a fővárost.

A TeSzedd! kezdeményezés remek példája az összefogás erejének. A rengeteg ember közös munkájának köszönhető segítség évről évre nagyobb.

A nyilvánvaló eredményeken túl ez azt tanítja nekünk, hogy egy kis akarattal és együttműködéssel akár (szemét)hegyeket is megmozgathatunk.

MÁJUS 15-17.

5. TE SZEDD!

ÖNKÉNTESEN A TISZTA MAGYARORSZÁGÉRT!

SZÖVETSÉGÜNK 25 ÉVÉBŐL:

Miközben mindnyájan küzdünk a magunk és testvéreink olykor hosszúra nyúló cikkeivel, menthetetlenül egyre távolabbi visszatekintésre kapunk ösztönzést az eltelt 25 év kapcsán. A könyvpiacra, a médiában, konferenciák sokaságán alig követhető mennyiségben és nagyságrendben hallhatunk emlékeztetéseket, elemzéseket, vádakat, védekezéseket és bátorításokat.

A magunk számára, Lapunk lehetőségein belül néhány vázlatpontban, *missziói megközelítésben szeretnénk rátekinteni* – a számtalan jelenség között – *a számunkra legfontosabbnak tűnő folyamatokra*. Alapvető kérdésünk ebből a szempontból így fogalmazható: *milyen mértékben ismertük, ismerjük fel azokat a kihívásokat, melyekre az evangélium üzenetével missziói vonatkozásban válaszáddal tartozunk*.

Bizonyára nem lehet idegen egyiküinktől sem, hogy Szövetségünk elkötelezettségén belül, melyben első rendben presbiter testvéreinkre és közösségeikre gondolunk, mégis mindenkor egész egyházunk, sőt a társadalom és a nemzetünk sorsa, állapota is mélységesen foglalkoztat. Így érthető, hogy a történelmi változások után első fájdalmas megtapasztalásunk az volt, hogy nemzeti közösségünkben milliós nagyságrendben kerültek az utcára embertársaink. Bezárt a birodalmi piac, vagy túl gyorsan bezártuk. Ők leginkább a nehézipar, a nagytermelői üzemek munkás, segédmunkás állományából kerültek ki. Mi 15-16 éves korunkban a nyári munkába állásunk után velük vonultunk hajnalonként a Diósgyőri Gépgyár vagy a Lenin Kohászati Művek akár 40 ezerig terjedő csapatában, nagy Miskolcon. Tehát nem volt nehéz elképzelnünk, hogy milyen tömegek kerültek az utcára napok alatt. Félreértés ne essék, a gazdasági csődöt, a történelmi kényszert, szükségszerűséget, álmódosítást most ne is említsük, hiszen többnyire ismerjük. Vádolás és mentegetés nélkül most csupán a tényre, azoknak az embertársainknak az életére gondoljunk, akik az utcára kerültek és ott is maradtak. Mi viszont egyházilag éppen ekkor kezdtünk 40 év után ismét levegőt venni. A teljesen elnyomott, leépített állapotunkban állami támogatáshoz jutottunk. Kárpótlások, rehabilitációk történnek, oktatási, diakóniai intézményrendszerünk indul útnak, vagy éppen növekszik. Jelentős kormányzati támogatások, egymást követően több valóban református világtalálkozót tesznek lehetővé, s van, amikor heteken át az újságok címlapján vagyunk stadionokat betöltő konferenciáinkkal a világ minden részéről.

Ma is nagy hálával emlékezünk mindezekre és bizonyára ezek az események a nemzet gyógyulását, örömét is szolgálták. Visszaemlékezve viszont most jobban látjuk, hogy az utcán maradtak nagy tömege ebben nem vett, nem vehetett részt, sőt keserűséggel volt tele, kezdte visszasírni a biztos munkahelyét – lelki, politikai szempontokra nyilván alig gondolva – és kezdte visszaválasztani egykori pártállambeli vezetőit. Nem mást, csak egyedül magamat megterhelve kérdezem, *vajon nem kellett volna az ő számukra is külön konferenciát rendeznünk és testvéri együvértartozásunknak jobban jelét adnunk*, esetleg egy főétkézést kihagyva őket is asztalhoz ültetnünk? Ahogyan gyakoroltuk ezt éveken át a tízezres német vagy holland ifjúsági világkonferenciákon, felajánlva egy-egy fő étkézésünket valamely szegény közösségnek egy távoli földrészén?!

A második kihívást a nyugati világ liberalizmusa, a lelki elesettege jelentette, együtt ennek a világnak félelmetes anyagi kísér-

tésével. Református lelki örökségünkön belül a nehéz évtizedekben mi a leginkább hitvallásos, nyugati, amerikai református csoportokkal tartottunk kapcsolatot. Ők jártak minden kockázatot vállalva támogatni, gondozni határon kívüli testvéreinket. Ha a szakadozottságuk idegen is volt számunkra, keresztyén mértékeik megragadtak. A Nyugattal történő kiszélesedő érintkezésünkben megdöbbenéssel láttuk, hogyan tört be a templom falain belülre a romlás, s hogyan készek saját keresztyén gyökereiket is megtagadni és elvagdalni. Lelkesen igazolnak és megáldanak torzult, elfogadhatatlan emberi magatartásokat. *Még inkább megdöbbenett az Európai Parlamentben megnyilatkozó hang, mely már alapvető keresztyén és nemzeti szemléletünket is támadta, gyűlölködve, habzó szájjal, lelki és szellemi betegekre emlékeztetve (sapiens sat)*.

Amikor lekapartatták velünk az Unió részéről az életet, magzatot védő, nagyon finom érzékenységgel és szeretettel megfogalmazott plakátot, mi egyházilag nem is reagáltunk erre, de nálunk erősebb közösségek sem. Egyedül a Presbiter lapunk törekedett szólni. A kormányunkat és népünk legjobb elkötelezettjeit – egyházi részről – egyszerűen magukra hagytuk ebben a megtámadottságban, pedig az eset alkalmas lett volna egész nemzeti lelkiismeretünk ébresztésére és csatasorba állítására. Ahogyan keveset szólunk arról is, hogy a nyugati bazárban sem minden arany, ami fénylik, és más meggazdagodás is lehetséges, mint a magasabb életszínvonal önmagában. Hogy mennyi mindenre gondolhatunk, csak helyszűke miatt nem írhatjuk le. Mindazonáltal el kell ismerünk, hogy nagyon sokan csak így kapnak munkát, vagy csak így tudják rendezni svájci frankban fölvert kölcsöneiket.

Komolyan kell készülnünk arra, hogy Isten nekünk ajándékozhatja a nyugati protestantizmus alázatos, de határozott testvéri emlékeztetését és megintését az Ige és hitvallásaink mélységéig. Az orosz ortodox püspök Nyizsnij-Novgorodban a pataki könyvek tárgyalása kapcsán ezt kötötte a lelkemre: *„Kérem, mondja meg nyugati testvéreinek, éljenek a reformáció jelmondatával és térjenek vissza a Bibliához! Ne botránkoztassanak, és ne szomorítsanak minket és az Urat!”* A hitvallásos kiállás – minket messze meghaladó – madridi kormányelnöki beszédre sem reagált egyetlen sajtóorgánium sem, kivéve lapunkat.

Újabb kihívás: a cigányságnak, mint nemzeti sorskérdésnek a megjelenése. A múlt század igen felelős és kiemelkedő népi íróinak, szociológusainak elemzésében nyomát sem találjuk annak, hogy ennek a születő sorskérdésnek akár a csíráira ráéreztek volna. Mivel cigánytestvéreink ügyével rendszeresen foglalkozunk lapunkban, most csak azt az alapvető hitünket és reménységünket fogalmazzuk meg újra, hogy *a bennük kapott kihívásban akár megítéltetésünk, akár az Úr nevének felmagasztaltatása is mint lehetőség benne foglaltatik*. Rendkívüli társadalmi, politikai és kulturális erőfeszítéseink mellett nekünk keresztyén misszióként kell látnunk közöttük végzett feladatunkat. És ha így látjuk, akkor nem jelképes nagyságrendben, hanem egzisztenciális elkötelezettségben kell szolgálnunk. Lelkipásztoraink jelentős részének is ezen a fronton lenne a helye, míg az anyagyülekezetben elhívott és képzett presbiterok olvashatnának Igét és tehetnének bizonyosságot egy-egy alkalommal. Miért idegen tőlünk ez a látás? Miért idegen némelyeknek a lelkipásztori szolgálatot segítő, támogató presbiterképzés?

MEGTAPASZTALÁSOK, FELADATOK

És végül a most jelentkező legújabb kihívás: a népvándorlás kezdetei vagy éppen folytatása. Tízéves korban éltem át Erdély és Kárpátalja menekülését az oroszok elől. Majd ugyanezt láttam megismételve '56-ban is. Most saját közösségei, népei elől menekül a világ. Családok, falvak, nemzetek, sőt világvallások teljes meghasonlottságban menekülnek saját köreiből, vagy törnek be hódítani mások világába. Már túl a lapszám adta lehetőségeken, csak néhány mondatban. A jelenségnek számtalan oka, magyarázata lehetséges. Minden, ezzel kapcsolatos felelős szándékot és döntést tisztelettel kell fogadnunk és végiggondolnunk. A legfontosabb felismerésnek a mi részünkről mégis annak kell lennie, hogy Isten előbb vagy utóbb hazai vagy külföldi „hadseregével” fel fogja tölteni a hétmillió megölt magyar magzat helyét, s a százmilliókét Európában is. Akkor is, ha a felhőkig húzzuk a kerítést. Ezen csak a földig való leborulás segíthet igazán. A gyorsan szaporodó világ megérezte, hogy magzati jövő szempontjából légüres tér Európa. A vákuumhatás már félelmetesen jelentkezik. Azokhoz pedig, akik valahogyan mégis átjutnak, és itt maradnak, eddigi gyakorlatunkat bizonyára meghaladóan kell misszióilag az evangéliummal odafordulnunk, minél távolabb állnak tőlünk, annál inkább. Jó, ha tudunk róla, hogy a keresztyén misszió éppen a muszlim világban eddig nem tapasztalt eredményeket mutat fel. Kár, hogy a világmisszióknak ezekről a nagy és jó híreiről még szakmai körökben is ritkán esik szó.

Visszaulva az érintett pontokra, a mi kérdésünk tehát valóban az, hogy a felelős emberi megoldások mellett és azok megbecsülésével felismerjük-e azt a sajátosan missziói, lelki szolgálatot, melyben Isten Szövetségünkön, Egyházunkon keresztül népünket kívánja újabb és újabb helyzetben megszólítani. Vegyük komolyan azt is, hogy nemzeti-, európai- és világtörté-

nelmi vonatkozásban, az emberiség életében rendkívüli meglepetések, megrázkódtatások fognak előfordulni, melyekre egyetlen kormány, sőt birodalom sem tud felkészülni, hiszen ez része lesz a Jézus Krisztus visszajövetelét megelőző jelenségeknek. A Mátyé evangéliuma 24. fejezete felsorolja ennek a mozgásnak minden irányba kiterjedő mélységét, a keresztyénségünk félelmetes üldözésével egyetemben. Ez mostanáig évi 200 ezer mártírunkat jelentette. Az Ó visszajöveteléig az egész emberi és természeti világ, az egész föld a megrázkódtatások sorát éli át, s közben minden alá lesz rendelve annak az isteni döntésnek, hatalomnak és kegyelemnek, hogy a teljes káosz, zűrzavar ellenére is Isten országa növekedni fog, s az evangéliumnak hirdettetnie kell az egész Földön. A napot és az órát nem ismerjük, de azt a jelzést ismerjük, hogy „hamar”, és azt is olvassuk ebben a bibliai részben, hogy végzetes lehet, ha az idők jeleit nem ismerjük fel az Úr érkezésére nézve, ahogyan az Noé napjaiban is történt, s ahogyan az Úr itt Izrael nemzetségére is utal.

Bizonyos, hogy az események értelmezéséhez az Ige nélkül reménytelen dolog közelíteni. Zárjuk végül gondolatainkat magának Istennek a missziói szándékával, azzal a páli igével: „Isten akarata az, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson” (1Tim 2,4).

D. Szabó Dániel

Felhívjuk Olvasóink figyelmét, hogy a Magyar Református Presbiteri Szövetség 25 éves jubileumát folyó év október 16-17-én tervezi megünnepelni a Zsinat székházának dísztermében. Ezt az alkalmat kívánja felhasználni arra is, hogy a meghívandó, határon túli testvérszervezetek elnökségeivel egy együttműködési munkatervet fogadjon el a múlt év novemberében Sárospatakon aláírt Együttműködési Megállapodás keretében. A részletes programot később honlapunkon tesszük közzé. A kétnapos jubileumi ünnepély záró istentiszteletén szeretnénk hálát adni Istennek megőrző és támogató szeretetért az eltelt 25 év alatt Szövetségünk iránt: „Ő hű marad, mert Ő magát meg nem tagadhatja” (2Tim 2,13)

István király verses históriája

A 13. század végén született István király verses históriája (Officium S. Stephani Regis Hungariae) elsősorban azt emeli ki, hogy István király vezette el a magyarságot a pogány világból a kereszténységbe: „Míg Attila állt fölötte, / a magyar nép egyedül / a zsarnok igáját nyögte / ész nélkül s hitetlenül. / De István uralkodása / dicső fordulót hozott, / jelzi egy szó megtoldása: / gaz igazra változott. / Teremtőnk a tenger éve / elhagyott Hungáriát / mindeddig megtérítésre / senkinek sem adta át; / eme szentjével kínálta / a keresztség balsamát, / övéinek s neki tárt / örök égi otthonát.” (Weöres Sándor fordítása)

A verses história nyomatékkal szól arról, hogy István király erős akaráttal és uralkodói szigorúsággal vezette népét a keresztény Európába: „Ha szelídebb apostolra / is hallgatna nemzetünk: /

talán Isten küldött volna / kezesebbet is nekünk. / Merész lázongók hadával / gyengébb pásztor mit tegyen? / Ezért kemény férfi által / szállt reánk a kegyelem.”

Ugyanakkor a király szelídségét is ünnepli, azt a kegyességét, amelyet a szegények és a szenvedők iránt tanúsított: „Mennynek minden adománya / közt legnagyobb kegyelem, / mely rászállt a szent királyra: / csodálatos türelem. / Koldusok tépték szakállát / – példaként említetik –, / mikor egyszer alamizsnát / kegyesen osztott nekik; / és elkezdett énekelni / hálát, ujjongó fohászt, / hogy méltó lett elszenvedni / e csúf megaláztatást.”

(Részlet Pomogáts Béla:

Szent István a magyar költészetben c. írásából)

Református cigány gyülekezeteinknek is vannak lelkipásztori szükségei és igényei

Ez a kissé hosszúra fogalmazott cím talán nem is várna magyarázatra, annyira igaz és egyértelmű. Akkor miért is írtuk le? Azért, mert a cigány gyülekezeti alkalmak a maguk sajátos indulásában olykor szabadabb missziói találkozások lehetnek, amikor a gyülekezeti gondozói igény még nem föltétlenül jelenik meg. Nékünk Sárospatakon legalább két éven át voltak cigánymissziói alkalmaink, melyekre a környékről is hívogattunk, melyeken együtt énekeltünk, imádkoztunk, Igét szoltunk, és többnyire 100 főt meghaladóan mindig együtt is étkeztünk. Örültünk, és „vendégeinket” még haza is szállítottuk. A hálás emlékezethez tartozik, hogy az ebédet mindig Victor István népes családja készítette el, és ebből soha egy tányérnyi sem került kiöntésre. Legfeljebb boldogan vitték el egy-egy bögrényit az otthon maradtoknak. Isten veletek, köszöntöttük a búcsúzókat, majd újra hívunk alkalmainkra, jöjjetek megint, nagyon várunk!

A helyzet azóta megváltozott. Ma már, ahogyan olvashatják, cigány gyülekezetei is vannak az Úrnak körülöttünk. Heti rendszeres alkalmak, esetleg keresztelek, temetések, némely helyen már konfirmációk, látogatások és megnövekedett gondozói igények is megjelennek mindezekkel együtt. Hála az Úrnak, hogy közben minden közösségnek otthona is lett, melyért viszont a koreai testvéreinkért mondunk köszönetet Istennek. Mi több, mindegyik gyülekezetnek van már egy szolgáló lelki magja is, akik az ének és az imádság vezetésében, de a biznyságtételben is nagy ajándékot jelentenek. Igazán hűséges munkatársaink az Úrban. A híradásainkból az is ismertté válhatott, hogy néhány helyen már református lelkipásztor testvéreink is teljes odaadással végzik közöttük a lelki szolgálatokat.

Akkor mégis mi az, ami hiányzik? Mindenek előtt az idő, a reájuk fordított idő. A családlátogatásra, a beteglátogatásra, kórházi- vagy éppen börtönlátogatásra fordított idő. A velük való még több imádkozás, bajoknak és terheknek a meghallgatása. Az együtt örülés és az együtt sírás. Hiszen itt minden munkatársunk-

nak, lelkipásztor testvérünknek még sok más területen is helyt kell állnia, cigány testvéreinknek is akár 10-12 órás napi leköttöttsége van, illetve családjuk, kertjeik, vagy éppen ők maguk is betegséget hordoznak.

Akkor mi a megoldás? Nem tudjuk, csak keressük az Igéből. A legfontosabbat megtaláltuk: „Kérjétek azért az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába!” Küldjön teológus diákokat, presbitereket, gyülekezeti tagokat, és nagyon váránk

lelkipásztor Testvéreinket is. Ajándékozzon meg azzal a mennyei látással sokakat, hogy az Ő országáról, az egyházunkról, mindezen belül cigány testvéreink és népünk lelki életéről is szó van. Bizonyára szükséges és hasznos továbblépés lehet a névjegyzék összeállítása, postai, telefonos, vagy e-mail-es elérhetőség elkészítése. Hasznos lehet minden olyan egyéni és családi eseménynek a gyülekezeti alkalomra történő bevonása, megszentelése, melyekre eddig kevesebb idő maradt. Mindezekre az

alkalmaink végén lehet talán kicsit több időt szánnunk. Gyülekezeteink tagjai a környezetükhöz képest érzelmileg érzékenyebbek, mondhatnánk gazdagabbak is. Azért az újak köszöntése, a hiányzókra történő rákérdezés igen fontos. Lehet folytatni a névnaposok, születésnaposok köszöntésével, a ballagott diákok üdvözlésével, és egyszerű, de kedves ajándékok átadásával. Különösen ajánlani tudunk egy szalvéta nagyságú kicsi hímezést, amiben benne van az ajándékozó gyülekezet neve és az évszám. Ilyen egyszerű hímezéseket Erdélyben, Kárpátalján is viszonylag olcsón, örömmel készítenek el. A betegekért, vizsgázókért való könyörgéssel, áldáskéréssel, üdvözlések átadásával további örömet szerezhetünk. Fontos, hogy a lelki család, az együvé tartozás szóban, de a légkörben is megjelenjék és megfogalmazódjék. Akár a Pál által ajánlott köszöntés mértékéig. Ha kevesebben érkeznek, hiszen a faluban megjelenő alkalmi munkák visszafoghatják őket (szüret, betakarítás...), formáljunk esetleg új ülésrendet, alakítsunk kört, és bátorítsuk őket az egymásért való imádságra. Segítsünk egész egyszerű, hálaadó, bűnvalló, kérő mondatokat megfogalmazni előttük, és mi se riasszuk meg őket ilyenkor hosszúra nyúló imádságainkkal, sőt adjunk példát az egy-két mondatos imára. Isten Lelke néhány egyszerű szónak is örül, és később egyre inkább megnyithatja az imádkozók szívét.

Több gondolatra most nincs hely, s talán több idő sem a gyülekezetben, de a leírtakra figyelve, a reménységben örvendezve (Róm 12,12) törekedhetünk gyakorolni mindazt, ami épít. Ennek az is része, hogy a távolvalókat segítsük eljutni az alkalomra, és onnét hazaérkezni. Ha nem közvetlenül a szomszédból jönnek testvéreink, autóink üres helyeit töltsük fel. Imádkozunk, hívogassunk, s legyünk az Úr Jézus gyermekeinek és a vágyakozóknak örvendező taxisofőrjük. Csak annyit vár tőlünk az Úr, amennyit megtehetünk. Mi pedig kívánunk még több és még hasznosabb gondolatokat és gyakorlatokat testvéreink számára!

D. Szabó Dániel

Békési konferencia a Bibliáról

A gyulai református templom adott helyszínt 2015. május 9-én annak a konferenciának, melynek témája a Biblia tolmácsolásának időszerűsége volt. A rendezvény a Békési Egyházmegyében a Tiszántúli Református Egyházkerület által 2015-re megfogalmazott „Hirdesd az Igét” program nyitó alkalma volt.

A konferenciát közösen szervezte a Presbiteri Szövetség Békés Megyei Területi Szervezete és a Békési Református Egyházmegye.

A nyitó áhítat szolgálatát *Tóth-Mihala Veronika*, a Debrecen Kossuth utcai gyülekezet lelképásztora, a „Hirdesd az Igét” program szervezője végezte az ApCsel 1. részének bevezető versei alapján. Egy bibliai drámajáték szereplőinek gondolatait és egymás kérdéseire adott érdekes válaszait osztotta meg a hallgatósággal. Arra hívta fel a figyelmet, hogy Jézus tanít bennünket az Isten országa dolgairól, és ha közöttünk van, olyan, mintha Isten lenne jelen. Isten országa lassan, de ugyanakkor váratlanul jön el. Jézus átadja a feladatokat: a szelídek, tiszta szívűek, nagylelkűek csatlakozhatnak, az erőszakosak, önzők nem kapnak lehetőséget. Jézus a fontos pillanatokban mindig egyértelmű utasítást ad: maradjatok együtt, és közösségként várjátok a Szentlelket. Így várakozik ma is az egyház, és benne van a legvégben a megújulás: jöjjön a Szentlélek, és tegyen, amit akar!

Az áhítat után ünnepélyes és örvendetes eseményre került sor. A határokon átívelő presbiteri szövetségi kapcsolatok újabb láncszemmel erősödtek: a korábban elindult érmelléki, aradi és kolozsvári együttműködés kibővült, és nyilatkozat aláírására került sor a békési és a kalotaszegi egyházmegyék presbiteri szövetségei között. A nyilatkozatot *Dr. Tóth János* békés megyei elnök olvasta fel, majd az elnökök mellett a két egyházmegye esperese is kézjeggyel látta el a dokumentumot.

Az első előadásban *Dr. Fekete Csaba*, a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának munkatársa a Vizsolyi Biblia születésének történetét mutatta be a 425 éves jubileum kapcsán. Érdekes és értékes források adatait idézte, és világossá tette, hogy

az első teljes fordítású magyar nyelvű Biblia nem Károli Gáspár egyszemélyes produktuma volt, hanem tulajdonképpen egy „szerkesztő bizottság” fáradozása árán születhetett meg. Nagy jelentősége volt a Rákóczi család hathatós anyagi támogatásának és a Kassával összekötöttést biztosító kereskedelmi útvonalnak is.

A legfőbb értékek, amelyek biztosították, hogy mindmáig teljesen nem lehetett „lecsereálni”, többek között a prófétai lobogás és ennek ellentétéként a higgadság. Mái „becsülete” van a Vizsolyi Bibliának.

Dr. Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat főtársa a bibliafordításokat értékelve azt hangsúlyozta, hogy a Bibliának minden korban érthetőnek kell lennie, mert a Biblia az isteni kijelentés egyik fázisa, Isten kommunikációja az emberrel. Nincs a Bibliának „szent nyelve”, a különböző nyelvekre fordítás jelenti a közvetítő csatornát. A revideált új fordítás (RUF) formahű és dinamikus, amely talán jobb közvetítést biztosít, talán jobban érthető lesz a ma embere számára.

A kérdések és hozzászólások összegzéseként *Dr. Tóth János* azt javasolta, hogy minden presbitereknek ajánlott mind a Károli, mind a RUF Biblia tanulmányozása.

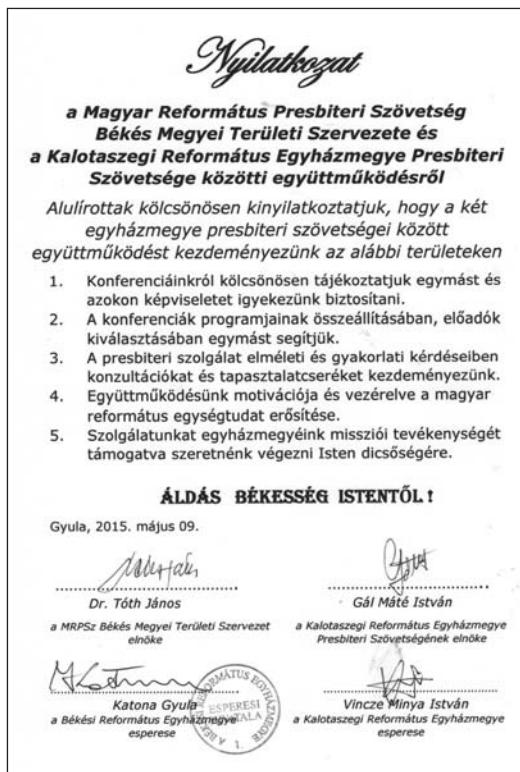
Tóth-Mihala Veronika ismertette a „Hirdesd az Igét” egyházkerületi programot, melyben az Istentől ihletett szolgálatra kell a figyelmet felhívni. A lelkület megújítása, a kapcsolatépítés a cél, és az így szerzett lendület növelheti a szolgálat spiritualitását. Le kell küzdeni a bizalmatlanság légkörét, és az igehirdetésnek az Élet istentiszteletén kell megszólalni!

„Az én Bibliám” című bizonyágtétel blokkban először *Venter Miklós*, az aradi egyházmegye főgondnoka, a Királyhágómelléki Presbiteri Szövetség főtársa számolt be a Bibliával való találkozásairól és arról, hogy mit jelent neki a Biblia, majd *Markó István*, a békési egyházmegye gondnoka elevenítette fel gyermekkori emlékeit, avatott be személyes ima-sor összeállításába, és elmondta, hogy számára a Biblia szent, igaz, segít megmaradni a mennybe vezető úton, és minden szava közösségre hív. Mindkét megszólalás őszintesége és hitelessége gazdagította a hallgatóságot.

A konferencia záró gondolatait *Baráth János*, a házigazda gyulai gyülekezet lelképásztora fogalmazta meg, és imádsága és áldáskérése után a résztvevők gazdagon terített asztalok mellett folytathatták a testvéri beszélgetéseket.

A rendezvény jól közvetítette a Presbiteri Szövetség és az Egyházmegye egymás szolgálatát támogató hasznos együttműködését, a határon túli kapcsolatok bővítésével a magyar református egység erősödését, és buzdító gondolatokkal indította el a Tiszántúli Egyházkerület „Hirdesd az Igét!” Békés megyei programját, hasznos ismeretekkel gazdagítva a hallgatóságot a magyar nyelvű bibliafordítások értékeiről.

Dr. Tóth János

Béke a viharban – Kárpátalja

Első lelkész-presbiteri családi nap Péterfalván

reformatus.com.ua
Kárpátaljai Református Egyházkerület

Egy számomra kedves történet szerint egy festőt egyszer megbíztak azzal, hogy fesse le a békét. Kicsit meghökkent a feladaton. Létezik ennél könnyebb? Megfestett egy parkot, a parkban egy padot, a padon egy nagyapát és egy nagymamát, akik egymás kezét fogák. Nézte-nézte az alkotást, aztán széttépte. Nem, ez nem béke, ez nyugalom. Aztán festett egy hajót a tengeren: egy kócska szellő sem borzolja a hullámokat, csüngenek a vitorlák. Ezt is összetépte, mondván: ez unalom. Mikor kétségbe esett, hogy a feladat mégis kifog rajta, kinézett műtermének ablakán. Kint éppen egy nyári vihar dúlt és az ablak előtt volt egy hatalmas gesztenyefa. A festő észrevette, hogy az egyik belső ágon, közel a törzshöz ül egy kismadár és alszik a viharban. Felvillanyozódott és lefestette: ez a béke!

Ennek az egyszerű kis történetnek az első lelkész-presbiteri családi csendesnaphoz talán semmi köze nincs, talán sok köze is van hozzá. Számomra ez a nap erről szólt: a történelem viharában közel lenni a törzshöz, a megpróbáltatások között meggyökerezni Jézus Krisztusban. Ez volt a célja annak, hogy *Máramaros-Ugocsa Egyházmegye* vezetősége és a *Máramaros-Ugocsa Egyházmegyei Presbiteri Szövetség* (MUE PSZ) megszervezte ezt a napot június 6-án Péterfalván a szolgálók feltöltődésére és a személyes kapcsolatok erősítésére a megye gyülekezeteinek presbiteri és presbitercsaládjai között.

Az alkalom úgy kezdődött, hogy beléptünk a regisztrációs kapun és fogadott bennünket Petrusinec Volodimir gondnok, *Máté István*, a MUE PSZ elnöke és *Kocsis József* titkár. Délelőtt tíz órakor egy nyitóáhitatot hallottunk, amit *Hunyadi Attila*, a Máramaros-Ugocsa Egyházmegye esperese tartott. Amíg a nagyobbak ezen az áhítaton figyeltek a napi újszövetségi Ige alapján Isten útmutatására, addig a kisebbeket az önkéntesek elkísérték gyermekistentiszteletre. *Molnár Zsolt* verbóci lelképásztor áhítata után elkezdődött a gyerekfoglalkozás, kézműveskedés, arcfestés.

Hunyadi Attila esperes ezalatt az első gyülekezetre hívta fel a figyelmünket: amiben ők kitartóan részt vettek, abban kell nekünk is kitartanunk, mert az apostoli tanítás hallgatása, a közösség gyakorlása, az imádkozás és az úrvacsorai közösség mai napig is meg tudja tartani az egyházat. Az áhítat további részében szó volt Anániás és Szafira történetéről, akik ezt a közösséget a hazugságukkal akarták rombolni, azzal, hogy mások tetszését keresve hazudtak a Mindenhatónak.

Danku Eszter és *Kutasi Kamilla* szavalata után a nagypaládi Hozsánna énekegyüttes dicsőítette Istent, akiket a nap folyamán több ízben is örömmel hallgattunk, majd a Péterfalvi Református Egyházközség Kamarakórusa adott elő református énekeskönyvi énekfeldolgozásokat.

Kocsis József mutatta be az előadókat, *Taracközi Gerzson* és *Taracköziné Nemes Mónikát*. A munkácsi lelkész házaspár a *Maradni és szolgálni Krisztusért* címmel tartottak előadást. Úgy gondolom, az aktuális téma, amit a MUE PSZ határozott meg, mindenkinek szívéhez szólt, kiváltképpen hogy a napokban Ábrahám történetét olvassuk, akinek azt mondta az Úr, hogy hagyja el vá-

rosát, rokonait, földjét. *Taracközi Gerzson* személyes kérdéssel kezdte előadását: „Tényleg, Uram? Nekem is azt mondd, hogy menjek el?” Úgy gondolom, ennek az előadásnak a legnagyobb erőssége az volt, hogy az előadók nem diktálni jöttek, utat mutatni, amin járnunk kell, hanem beszéltek a saját egyéni életútjukról, és ezáltal sokkal többet mondtak el a választás nehézségéről és Isten vezetéséről, mintha csak elmondták volna, mi a teendő ekkor. A témához alkalmazkodva természetesen mindketten levonták a következtetést: lehet a motivációt és megélhetést követve kimenni külföldre, ahol talán egész életedben idegen leszel, és lehet maradni Krisztusért. Végsősoron nem az a lényeg, hogy mész vagy maradsz, hanem milyen hatással van ez a krízis az istenkapcsolatodra – Krisztussal mész vagy Krisztussal maradsz. Mert mindkettő lehetséges út, neked kell megharcolnod, megimádkoznod, melyiken indulsz el.

Taracköziné Nemes Mónika kiemelte: talán nem is érezzük át, de az idei pünkösd különleges jelentőségű volt, mert Jézus utat mutatott és elküldte hozzánk a Vigasztalót, mert a mindennapjaink reménytelenek. Akarunk-e ezzel a Vigasztalóval továbbmenni?

A legjobb kérdésekre, amik elhangzanak a szószeiken, nem az ad választ, aki beszél, hanem az ad választ, aki hallgatja őket. Mi is választ adtunk erre a kérdésre, mikor a nap további részét úgy töltöttük, hogy testvéri közösségben, egymás hite által épülve éreztük és érzékeltük, hogy az a Vigasztaló van közöttünk, aki a tanítványoknak bátorságot és szavakat adott a bizonyágtételre. Ez a bizonyágtétel hangzott el a KRISZ együttes ajkáról is, akik megenésített versekkel zárták napunkat.

A rendezvény további részében élvezhettük a péterfalvi vidámpark nyújtotta szórakozási lehetőségeket, illetve a különböző családi programokat és gyerekfoglalkozásokat.

Én hiszem, hogy amit Isten szavára és parancsára kezdünk el az egyházban, annak lesz jövője és folytatása is – ezért hívom szeretettel a kárpátaljai református gyülekezetek tagjait legközelebbi családi napunkra, amely augusztus 22-én lesz megtartva, szintén Péterfalván. Jöjünk el, hogy Jézus a viharban is békét tudjon adni egy napra!

Laskoti Zoltán,
szőlősgyulai beosztott lelkész

Idézet Szikszay György Mártírok oszlopa (1789) című munkájából:

„Vallást csúfoló, s tagadó ember! Lásd és értsd meg a szent mártírok vallástételükből és magok viselésekből, hogy van vallás, van Isten beszéde, van Lélek, van halál után élet, vagynak örök jutalmak és büntetések”.

* * *

Luther Márton:

„Véssük a fejünkbe: mindenféle üldözés, még a belső is, amit az ördög kavár a szívben, Krisztusért történik velünk.”

Erdély: presbiter-nap Barátoson

„A templom menedék és erős vár”

A barátosi templom adott helyet a *Kálvin hét* keretében szervezett presbiternap mintegy 130 résztvevőjének.

Igét hirdetett *Dr. Kozma Zsolt* ny. teológiai tanár a 84. Zsoltár 1-8. versei alapján, melynek üzenete a ma keresztyén emberéhez szól: Mi számodra a templom? Otthon, menedék, vár, ahol a mi nyelvünkön hallhatjuk Isten szavát, az Igét. Isten nemcsak kívülről határozza meg az ember életét, nem csupán külső utakat kínál, hanem, ahogy a Bibliában egyedüli helyen hirdeti a zsolotároson keresztyül: „a Té ösvényeid vannak szívemben”. Isten az őt követő szívében jár.

Istentisztelet után, amelynek keretében a barátosi fúvószenekar is szolgált, majd *Bóné Barna* helybéli lelkipásztor köszöntötte a jelenlevőket, ismertette a programot, majd átadta a szót *Balogh Zoltán* esperesnek, aki elmondta, mennyire fontos a család életében a családfő példája, hite, hiszen meghatározza egész életüket. „...Legetek erősek az Úrban és az ő hatalmas erejében” (Ef. 6,10). Igével nyitva meg a konferenciát.

Dr. Juhász Tamás ny. teológiai professzor előadása következett: Krisztusi testvériség – Egyházi testületeink közötti kapcsolat cím-

mel, amely elgondolkodtató, újdonságnak és forradalminak hangzó alapigazságokat fogalmazott meg. A külső, látható valóság eltér az ideális, Jézus által elvárttól. Az eszményi és a valós állapotot kellene közelíteni. Azt szeretnénk elérni, hogy ne legyen lépcsőzetes, hierarchikus felépítésű az egyházszerkezet: „a fel-le kellene, hogy megszűnjön”. Az egyházban a választás nem demokratikus alapon kellene, hogy történjen, hanem Krisztus királyi akaratának érvényesítése elvét követve. A személyi döntéseknek nincs helye a református egyházban. Ahol Krisztus lesz Úrrá, ott felállított Isten országa, de nem teljesedett ki. Tegyünk azért, hogy az az egyház haladjon a cél felé, amely Isten országa.

Szünet, majd megbeszélés következett, melyen kérdések hangzottak el a gondolatébresztő előadás hozadékaiként.

Ez után az Egyházmegyei Presbiteri Szövetség főlórája következő időszzerű kérdéseket felvetve.

A tartalmas napot a közösen elfogyasztott ebéd koronázta meg.

G.E.

Madridi kiáltvány a keresztyénüldözésről

A *CITIZENGO* nevű nemzetközi keresztyén szervezet, amely célul tűzi ki az emberi élet, a család és a szabadság védelmezését világszerte, három napon át nagyszabású nemzetközi kongresszust tartott a spanyol fővárosban a vallásszabadságról. Ezen vezető ortodox, katolikus és protestáns egyházi személyiségek, illetve keresztyénüldözést elszenvedők számoltak be aktuális tapasztalataikról, melyeket a Közel-Kelet poklában az elmúlt időben átéltek. Élükön *III. Ignatius Joseph Younan* antióchiai pátriárkával, a Szíriai Katolikus Egyházból, aki a közel-ke-

leti keresztyénség megsemmisítésének a kísérletéről szólt. Egyhangúlag elfogadták a Madridi Manifesztumot, kiáltványt. Ezt eljuttatták az ENSZ-hez, az EU Parlamentjéhez, az Arab Ligához, valamint a nemzetközi államközösség vezetőihez, kormányaihoz (részletet közlünk ebből – fordította: drbl).

Madridi kiáltvány

Elítéljük minden formáját az erőszaknak és a háborúnak, amit Isten vagy valamely vallás nevében folytatnak. Feltárunk minden bűnös visszaélést, amit olyan terrorista csoportok követnek el, mint a Boko Haram, az Iszlám Állam, az Anszar im-Sharia, az Al-Quaida vagy mások. Egyetértünk Ferenc pápa szavaival: „Isten nevében nem lehet gyűlölködni, Isten nevében nem lehet háborút viselni!”.

Bíztatjuk a különböző országok kormányait, hogy erőteljesen küzdjenek a terrorizmussal, s arra kérjük a nemzetközi államközösséget, hogy ebben a küzdelemben halogatás nélkül vegyenek részt, hiszen az egész emberiséget veszélyeztetik. Kérjük, hogy a kormányok konkrét lépésekkel támogassák az érintett országokat a dzsiháddal szembeni küzdelemben.

Elvárjuk az Európai Parlamenttől, az Amerikai Államok Szervezetétől, az ENSZ-től, hogy világosan ítélje el a dzsihádzizmus minden formáját, javaslatokkal és konkrét, gyors és tényleges lépésekkel állítsák le ezeknek a terrorista csoportoknak a bűncselekményeit, áldozataikat pedig biztos védelemben részesítsék.

Kérjük az Arab Ligát, egyértelműen ítéljen el mindenfajta heves támadást és bűncselekményt, amit vallási okok miatt követnek el a terrorista csoportok.

Elvárjuk, hogy a felelős médiák és hírügynökségek igazsághoz hű és objektív információt tegyenek közzé a vallási okok miatti üldözés áldozatairól. Arra kérjük a hírközlő szerveket, ne takarják el a valóságot, hogy a népiirtás okait megérthesse a közvélemény.

Elkötelezzük magunkat arra, hogy az üldözést szenvedőknek minden támogatást megadunk, amire képesek vagyunk, nevükben felemeljük szavunkat, hogy drámai helyzetükön változtatni tudjanak.

Minden eszközzel segítjük felnyitni azok szemét tetteik felismerésére, akik az üldözés, az új mártíromság megvalósításával súlyos károkat okoznak.

Imádkozunk az üldözés áldozataiért, az új mártírokért szerte a világon. Imádkozunk a dzsihadista terrorizmus végéért, s azokért, akik ezt elkövetik, hogy ráébredjenek tettük súlyára.

Meghívó

a Magyar Református Presbiteri Szövetség 14. Országos Presbiteri Konferenciájára

A konferencia témája: „Keresztyén nevelés és oktatás – templom és iskola kapcsolata”

A konferencia alapigéje: „Mutass nekik a tanításban romlatlanságot és komolyságot” (Tit 2,7b)

Helyszín: Berekfürdő, „Megbékélés háza” Református Konferenciaközpont,

Időpont: 2015. augusztus 14-16.

A konferencia programja:

2015. augusztus 14. (péntek):

- 14:00–15:00 Érkezés, regisztráció, elhelyezkedés a szálláson
 15:00–15:40 Megnyitó áhítat: *dr. Tóth János*, a Békési Területi Szervezet elnöke
 15:40–16:20 A hittanoktatás jelenlegi helyzete, *Papp Kornél*, a Zsinat oktatási irodavezetője
 16:20–16:50 Szünet
 16:50–17:20 Együttgondolkodás az MRE-ben a református köznevelési rendszer fejlesztéséről, *Ábrám Tibor* gimn. igazgató, tiszáninneri főgondnok
 17:20–18:00 Történelemtanítás keresztyén szemmel, *Pintér Zoltán* tanár, Karcagi Nagykun Református Gimnázium
 18:00–18:30 A témák megbeszélése kis csoportokban
 18:30–19:20 Vacsoraszünet
 19:20–20:00 Esti evangélizáció: *Mihalina László* mezőtúri lelkipásztor
 20:00–21:00 Közös éneklés, beszélgetés

- 10:50–11:10 Kérdések, hozzászólások
 11:10–11:40 Szünet
 11:40–12:10 Református iskola, gyülekezet, család, *Hámori Ádám*, a KRE tanársegéde
 12:10–13:00 Kérdések, hozzászólások
 13:00–15:30 Ebédszünet, pihenő
 15:30–16:00 Cigány Szakkollégium a nevelés szolgálatában, *Uhrin Anikó*, a Szakkollégium vezetője
 16:00–16:30 Szünet
 16:30–17:10 Módszertani javaslatok a kiscsoportos konferenciákhoz és a pedagógus-misszióhoz, *dr. Judák Endre* presbiterképzési elnök
 17:10–17:30 Kérdések, hozzászólások
 18:30–19:20 Vacsoraszünet
 19:20–20:00 Esti evangélizáció: *Mihalina László* mezőtúri lelkipásztor
 20:00–21:00 Beszélgetés a Szövetség pedagógusmissziói céljairól

2015. augusztus 15. (szombat):

- 08:00–08:30 Imaközösség: *dr. Judák Endre* presbiterképzési elnök
 08:30–09:15 Reggeli
 09:15–10:00 Reggeli áhítat: *dr. Bodnár Ákos* diakóniai tanácsadó
 10:00–10:30 Ifjúsági presbitérium alakításának lehetősége, *Tóth Tamás* debrecen-kossuth téri lelkipásztor
 10:30–10:50 Korreferátum: *a debreceni ifjúsági presbitérium egy tagja*

2015. augusztus 16. (vasárnap):

- 08:00–08:30 Imaközösség: *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár
 08:30–09:15 Reggeli
 09:15–09:45 A konferencia összefoglalása, *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadó
 10:00–12:00 Záró istentisztelet úrvacsorával
 Igét hirdet: *Beszterczey András*, a Nagykunsági Református Egyházmegeje esperese
 Ágendázik: *Mihalina László* mezőtúri lelkipásztor
 12:30– Ebéd, hazautazás

SZERETETTEL HÍVJUK ÉS VÁRJUK PRESBITER TESTVÉREINKET ÉS VALAMENNYI ÉRDEKLŐDŐT!

Elhelyezés: a Konferencia-központ vendégszobáiban. Részvételi díj a 3 napra (2 éjszakára): 14 000 Ft/fő. Csak napközben részt vevő testvérek reggelit 500 Ft, ebédet 800 Ft, vacsorát 700 Ft áron kaphatnak. Jelentkezés a Szövetség bármely elérhetőségén: telefon 06-1/476-32-11, mobil 06-20/250-1428, e-mail: szovetseg@presbiter.hu, személyesen: 1092 Budapest, Ráday utca 28. Jelentkezési határidő: **2015. július 31.** 12 óra. A részvételi díjak legalább felét kérjük előre befizetni, a többit lehet a helyszínen.

Megközelítés: vonattal Karcag vasútállomásig, onnan autóbusszal Berekfürdőre, autóbuszok indulása a vasútállomásról:

Karcag, vasútállomás	10:50	11:54	14:22	16:00
Berekfürdő, strandfürdő	11:19	12:19	14:52	16:26
autóbusszal Debrecenből:				
Debrecen, autóbuszállomás	10:00			
átszállás Tiszafüreden	11:18			
	12:45			
Berekfürdő, strandfürdő	13:37			

A hiánypótló bozótvágo kés

Arcképvázlat Böszörményi Gergelyről

„Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk 5,8)
 „Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!” (Lk 5,10b)

Hányt-vetett a hab – most is hányt-vet –, hogy eleget tegyek-e a *Presbiter* felelős szerkesztője, sőt szerkesztőbizottsága kérésének, és írjak szépen interjút Böszörményi Gergellyel. Amint azt tettem másokkal. A közel két és fél órás beszélgetés után azonban, amelyet Gergelyék otthonában folytattam vele – pontosabban ő folytatott velem, mivel én némi kommunikációs kapálózás után beadtam a derekam, és ezután már boldogan átadtam magam annak az intellektuális és érzelmi-lelki áradatnak, amely a sokaknak oly ismerős mély bariton hangon ömlött Gergely szájából (fejéből, szívéből, lelke és múltja mélyéből, jelenéből és jövőjéből). Nem írhatok interjút, kérem szépen, mert a *Presbiter* éves lapmennyisége sem volna elegendő hozzá. Az arcképvázlat is csak vázlat, a legfontosabb vonásokkal.

Az ősszel kell kezdenem. Amikor arisztokrata családkról beszélünk, akarva-akaratlanul némi áhítat borong bennünk, hogy milyen elképesztő, hogyan lehet valakinek ennyi – szintén arisztokrata – őse! Gergelynek legalább három évszázadra visszamenőleg lelki arisztokraták az ősei, az ezzel a titulussal és paláttal együtt járó mindenféle tehetséggel, nyilván gyarlósággal, de legfőképpen legyőzhetetlen, erőszakos hivatástudattal (bocsássák meg ezt a szóhasználatot). A Böszörményi-örökséget közvetlenül az édesapától, Böszörményi Ede Budapestről kiebrudalt református lelkésztől és csodálatos apától, valamint az édesanyától, urának hűséges társától jóban és rosszban – jóban talán sokkal kevesebbszer, mint rosszban –, a három haszontalan fiúgyerek szerető meleg menedékétől kapta a legkisebb is. Gergely aztán a hódmezővásárhelyi, többek között zeneiskolai diákévek után az akkori Közgázt elvégezve – melynek tanai lehullottak róla, mint kutya szőréről a víz – rövid kitérő után felcsapott zeneműkereskedőnek. Ebben, mint azóta minden vállalkozásában, egyenrangú segítőtársa a felesége, *Zohna Márta*, aki – zárójelben jegyzem meg, bár azt hiszem, nagyon fontos – kitűnő áfonyás süteményt készít, amelynek még a papírja is jóízű, amiben sült. Tehát a zeneműbolt, a közgázos klub és ott a disk-jockey-ként való bemutatkozás után a többé-kevésbé viharos egyetemi esztendőket egyes folytatásaként 180 fokos fordulattal a maradandó értékű zenéket gyűjtők zárandóhelyévé vált. És innét egyre csak bővült, egyre gazdagodott a repertoár, bővült a vállalkozás. 1993-ban az *After Crying „Overground Music”* című CD-jének kiadásával megalapította a *Periferic Records* hanglemezkiadót. Ugyanebben az évben alapították családi vállalkozásként a *Stereo Kft.-t*, amely a CD-k, DVD-k és könyvek forgalmazásán kívül hazai és külföldi koncertek, illetve fesztiválok szervezője. Ma már 25 országba exportálja a kiadványait...

Ámde 2000-ben történt valami. A Ferencvárosi stadionban tartott Református Világtalálkozó alkalmán Gergely, ugyanolyan egyszerűen, megismételhetetlenül és átütő erővel, mint minden *elhívott*, megértette, hogy neki az Úristen nem csak azért adott kiváló érzéket a zenéhez és, mellel, a gazdasági tevékenységhez,

valamint halló fület, értő szívet és legfőképpen hitet, hogy a tényleg tehetséges magyar zenészeknek csakúgy, mint a szépségében és érzelemgazdagságában egyetlen és felülmúlhatatlan népzene-nek teret, lehetőséget adjon a megjelenésre és közzétételre, hanem azért is, mert magyar református vér folyik az ereiben. Ez az elhívás feladat, kötelezettség, teher, iga. Jézus terhe és igája, amely könnyű és gyönyörűsége. Az elhívásra válaszolnia kellett, de az első – és azóta is elő-előbukkanó – válasza Péter válasza volt a csodálatos halfogás után: a „menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!”. És Jézus válasza is egyértelmű volt a számára: „Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!”

Böszörményi Gergely a rábízott emberhalászatot a születésétől kapott magyarságával és reformátusságával értelmezi, amikor 2002-ben elindítja a Református Énekek koncertsorozatot a Zeneakadémián (majd „kinőtték” az Akadémiát, s azóta a Müpában rendezik meg), aztán, kevesellve az egyszeri alkalmat, két évre rá a Református Zenei Fesztivált, ezt az egyedülálló háromnapos zenélést a Ráday utcában, a Kálvin téri templomban, a Nemzeti Múzeum lépcsőjén. Ide nem kell jegyet venni, itt csak át kell adnunk magunkat az üzenetnek, amely közös imában, istentiszteletben, éneklésben ostromolja a szívünket. A Müpa színpadát 350 tagú kórus népesíti be, amelynek tagjai Kis-Magyarországról, Erdélyből és Partiumból, a Felvidékről, Kárpátaljáról és Délvidékről jönnek, hogy zsoldárokként és dicséretre megvallják keresztyén és magyar református hitüket. A közönség pedig? A közönség együtt énekelheti mindegyik karmester utolsónak vezényelt énekét, teli torokból a jó hallású reformátusok, a botfülűek vagy más vallásúak halk suttogással és mégis a közösségi hitvallás semmihez sem hasonlítható boldog érzésével, talán könnyes szemmel, talán fogadkozva, hogy ezentúl mások lesznek, talán mosolyogva, mert ott ül mellettük a gyerekeik vagy az édesanyjuk.

És ez, a mi Urunktól kapott megbízás alapján Böszörményi Gergely emberhalászatának köszönhető. Talán eljön az idő, amikor egyházunk vezetői teljes létszámban a közönséggel együtt éneklünk majd a Tebenned bízunk-at (amelyet esetleg legközelebb nyitó- vagy záróénekként másorra lehetne tűzni), hiszen az egyház anyagi és lelki támogatására az emberhalászok is méltók, még akkor is, ha afféle bozótvágo késként törnek utat a lelkek felé, és pótolják azt a hiányt, amelyet a „hivatalos” egyház a mai bonyolult, zűrzavaros világban nem tud kitölteni. Hogy ezt nehéz-e fel- és elismerni, nem tudom, de azt tudom, hogy mi, magyar reformátusok, köszönettel tartozunk Böszörményi Gergelynek azért, amit tesz, mint ahogy a Magyar Örökség díjjal és *Bogárdi Szabó István* ihletett laudációjával megköszönték ezt 2012-ben a honi magyarok.

Jövőre, 2016-ban május 27-28-29-én lesz a XIII. Református Zenei Fesztivál, a helyszín Budapest Ferencváros, és július 2-án a XV. Református énekek, a helyszín a Művészetek Palotája (MÜPA).

A viszontlátásra!

Farkas Márta

Sorsok – énekeink háttérében (VII.)

Hallelujah!

„Fiaim!
Csak énekeljetek...”

**Lévay József
(1825–1918)**

Életművét egyetlenegy éneke képviseli énekeskönyvünkben. Állítólag azt az éneket éneklék legtöbbször az országban. „Gond-

viselő jó Atyám vagy, ó, én édes Istenem” (277). 90 éves korában írja, bár sorsa nem kényeztette. Ám pontosan számon tartotta Isten kegyelmének jeleit. S ha valaki 9 évtized próbára tevő tapasztalatai nyomán valóságos gyermeki hálát mond – és mondat másokkal –, a próbatételek viharai ugyancsak dagasztották lelke vitorláit. Szívből mondotta: „Azt bünteti, kit szeret...!”

A szerény sajszentpéteri szülői otthonból bibliás hitet, személyes isteni gondviselésben gyökerező reménységet és a Szentlélek bölcsességét vitte magával. Nem csoda, ha versei számtalan helyén a szülői házba vágyik. Megöregedve ezt az otthonát újította fel és utolsó lehelletéig benne élt. Aki mind az öt versszakot ismeri és szívből éneklé, jobban ismeri a ke-

resztyén hittant, mint a világ legkiválóbb teológusai! Ráadásul mindenki a saját sorsára ismer benne.

Kilencven esztendőes embert már nem ér meglepetés. Legjobb

barátait – Petőfit, Aranyt, Tómpát – elvezítette. Ám tudta, hogy „Egyedül és kizárólag Isten kegyelméből” boldogulhat az ember. A miskolci gimnázium igazgatójaként sok-sok diák útmutatója. Ezután még 30 éven át Borsod megye alispánja. Mennyi gonddal szembesül! Óráa biztosan nem mondható: „Mit tudja ő, hogy mi az élet?”!

Nem jártam a nagy világot,
Engem az nem igen látott;
Egy égbolt felettem,
egy-egy hű föld alattam.

Szeretemben gazdag voltam,
Kincseit én szét nem szórtam;
Itt áradott heve egész melegének,
Mint napsugár,
melyet egy pontba gyűjtének...

Igen! A „Mikes” költőjéről van szó! Nem kőből, nem bronzból, hanem fehér papírból és tintával állít örök emléket a Hűségnek. Ha semmi mást nem írt volna, már akkor teljesítette volna küldetését. A Teremtő Isten a „mikesi hűséget” várja el az embertől. S mert tudjuk, hogy Mikes Kelemen a száműzetésben hatalmas irodalmi munkásságot fejtett ki többek között Pál apostol leveleinek magyarosításával – a hűség egyetlen forrására is rámutatott. A hűséges ember mindenképpen boldogul. A hűtlen, „haszonelvű” ember élete – esetleges káprázatos vagyona ellenére is – boldogtalanságba torkollik.

Énekeljük el naponta a 277. éneket. Akkor majd kiírhatják fejfeinkra: „Itt nyugszik Istenben megboldogult...” Eggyel több ok arra, hogy minden reformátusnak – még a gyermekeknek is – legyen saját énekeskönyve.

reformata.sk
SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház internetes honlapján (www.reformata.sk/presbiter/) külön rovat található *Presbiter* címmel. Ide kattintva, hasznos információkat kapunk nemrég megalakult Szövetségükről. Itt olvashatjuk ezt a találó és megszólító pár sort is:

Belépés

Ha Ön presbiter,
– Jézus Krisztus alázas szolgálja,
– a református hitvallását vasárnaponként családjával együtt gyakorolja,
– megtért,
– magyar anyanyelvű egyháztag,
– egyetért a Presbiteri Szövetség Alapszabályában rögzített célokkal és küldetéssel,
– a presbiteri vagy gondnoki eskü tartalmának igyekszik eleget tenni
– a egyházunk szellemi és anyagi gyarapodását igyekszik előmozdítani,
akkor az Ön helye is a Presbiteri Szövetségben van.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán, Dr. Kelemenné Farkas Márta, Dr. Kís Domokos Dániel, Kövespataki László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritók Zsigmond, Váci Gábor, Dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *Dr. Szilágyi Sándor.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2700 Ft, Európa országába 5000 Ft, a tengerentúlra 5700 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Prime Rate Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:
www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 450 Ft

P. V.

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Április

27-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

Május

2-án Vásárosnaményban, Füle Lajos temetésén Szövetségünket *dr. Viczián Miklós* missziói bizottsági elnökünk képviselte.

3-án *dr. Békefy Lajos*, lapunk felelős szerkesztője előadást tartott a Budapest-Klauzál téri gyülekezetben az örmény népi társról és a keresztyénüldözésről, illetve a világvallások „versenyfutásáról”.

6-án a PRESBITER felelős szerkesztője előadást tartott Balatonfüreden, a református üdülőben „Roma-gondozás, roma világ-imanap” címmel az ökumenikus női konferencián.

7-én *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök, *dr. Judák Endre* presbiterképzési elnök, *Szabó Tünde* ügyviteli munkatárs és *Vácsi Gábor* titkár Gödöllőn megbeszélését folytatott *Gergely Zoltánnal*, a Szövetség honlapjainak új alapokra helyezéséről.

8-án Szövetségünk ügyvezető elnöke előadással szolgált a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara V. évfolyamos hallgatói közösségében.

Ugyanezen a napon *dr. Békefy Lajos* felelős szerkesztőnk prezentációs előadást tartott a pasaréti gyülekezet Világ-egyetem programja keretében „Keresztyének kereszttűzben – a keresztyénüldözés formái Jézus korától napjainkig” címmel.

8-10. között a Sárospataki Református Teológiai Akadémián végzett presbiterképzős hallgatók találkozót tartottak, melynek keretében – 9-én – közös kiránduláson vettek részt Kassán.

9-én Gyulán tartotta presbiteri konferenciáját Szövetségünk békési egyházmegyei területi szervezete, ahol *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk előadással is szolgált.

10-én Visegrádon tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk északpesti egyházmegyei területi szervezete, melyen *dr. Viczián Miklós* missziói bizottsági elnökünk előadással is szolgált „Hogyan tudja segíteni a presbiter a lelkipásztor szolgálatát?” címmel.

11-én Szövetségünk ügyvezető elnöke, gazdasági elnöke, nemzetközi tanácsadója, titkára és ügyviteli munkatársa megbeszélést folytatott az erdőkeresi székhelyű Ars Longa Alapítvány vezetőjével, *Erdős Jánossal*, valamint munkatársával, *Pándy-Szekeres Dáviddal*, a kárpátaljai, Nagydobronyi Református Gimnázium keretében működtetett minta-gazdaság támogatása céljából.

12-én *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök és *Vácsi Gábor* Szövetségi titkár megbeszélést folytatott *Szentesi Lajos* egyházmegyei gondnokkal, nagykunsági területi szervezetünk elnökével, majd látogatást tettek Berekfürdőn, a Megbékélés Háza Oktatási- és Konferenciaközpontban.

15-én tartotta évi rendes közgyűlését társ-szervezetünk, a Magyar Evangéliumi Aliansz Szövetség, a Budapesti Németajkú Református Egyházaköztség templomában.

Ugyanezen a napon a Sárospataki Református Teológiai Akadémia pünkösdi kibocsátó istentisztelete keretében sor került a 2014/2015. tanévben presbiterképzésben részt vett hallgatók presbiterképzős bizonyítványainak ünnepélyes átadására. Ezen az ünnepi alkalmon 33 hallgató kapott bizonyítványt arról, hogy részt vett a Presbiteri Népfőiskolai képzésben és sikeres vizsgát tett.

Ugyanezen a napon Tiszafüreden *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök részt vett az országos TeSzedd Mozgalom ünnepélyes megnyitóján.

16-án Villányban tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk baranyai egyházmegyei területi szervezete.

Ugyanezen a napon a Kispest-Rózsatéri Református Egyházaköztség templomában rendezte presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Budapest-déli egyházmegyei területi szervezete, melyen az elnökséget *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök képviselte.

Ugyanezen a napon lapunk felelős szerkesztője „Protestáns női portrék a reformáció korából” címmel prezentációs, képekkel illusztrált előadást tartott a balatonfüredi református üdülőben a Dunántúli Nőszövetség konferenciáján.

21-én tartotta ülését Szövetségünk Felügyelő Bizottsága.

28-án a Parlamentben került megrendezésre a Keresztény Civil Szervezetek 11. Országos Fóruma, melyen Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök és *dr. Hardy F. Gábor*, etikai bizottságunk elnöke képviselte.

30-31-én a Sulyok István Református Teológiai Tudományok Intézete szervezésében konferencia volt Nagyváradon, a Partiumi Keresztény Egyetemen, *Szabadulás az Egyház „babiloni fogságából”* címmel. A jeles alkalmon anyaországi szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk képviselte.

Június

10-én a Zsinati Tanács budapesti ülésén Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk képviselte.

12-én a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa budapesti székházában sajtótájékoztatóval egybekötött könyvbemutató volt az egyiptomi kopt Teréz anyáról szóló német könyv magyar kiadása alkalmából. Ezen a 95 iskolát és óvodát működtető Maggie Gobrannról, szeretetművéről, imáiról színes vetített-képes előadást tartott *dr. Békefy Lajos* felelős szerkesztőnk, a könyv fordítója. A bemutatón részt vett *dr. Szilágyi Sándor*, a Szövetség ügyvezető elnöke.

14-én Balazséron rendezte presbiteri konferenciáját a Kárpátaljai Református Egyház Presbiteri Szövetsége.

Ugyanezen a napon a balatonalmádi gyülekezetben *Steinbach József* dunántúli püspök meghívására lapunk felelős szerkesztője vetített-képes előadást tartott istentisztelet keretében a keresztyénüldözés egykori és mai helyzetéről.

Július

6-án készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

* * *

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2015. szeptember 7.** (hétfő) Megjelentetésre szánt írásait eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Vácsi Gábor

István király imája

A mélységből kiáltok Hozzád, hallgass meg, Uram! Taníts meg, hogy kell könnyezni a meg nem érdemelt örömben, s hogyan kell örülni a megérdemelt könnyben. Adj erőt, hogy kevélységem csillogását elhomályosítsam, s az alázatosság színtelenségét okosan csillogtassam. Taníts meg, hogyan kell a gyengékhez lehajolni, s hogyan kell féktelen erővel egyenesen állni. Adj erőt, hogy fölényesen legyőzzem a testet, s alá-

tosan megadjam magam a léleknek. Taníts szelíd szóra, ha bánatások érnek, s hideg mosolyra, ha jogtalan dicsérnek. Adj erőt napközben, hogy el ne fáradjak, s fáradságot este, hogy rögtön elaludjak. Taníts meg lendülni, ha Reád találtam, s hirtelen megállni, ha utat hibáztam. Ne add meg mindig, amit nagyon kérek. Taníts bátor lenni, mikor nagyon félek. Engedd a világot megvetve szeretni, csak magadat ne hagyd soha elfeledni. Ez a kívánságom, ez maradjon végleg, de ha másként szólnék, nagyon szépen kérlek, ne nehezted reám, ne fordítsd el orcád, hiszen a mélységből kiáltok fel Hozzád.

A megszegett kenyér

Meghal a búzaszem. Aranykalász Sarjad szívéből. Kaszasuhanás... Halál, melyet megint halál követ: a cséplőgép... kemény malomkövek... az erjedés... a tűz... a fájdalom... És most fehér kenyér az asztalon.

A szenvedések útján ím, felér a Koponyák hegyének asztalára és vár reánk a megszegett kenyér. Mi, akik epedünk és éhezünk, kinyújtjuk érte elazott kezünk... égi erőt, új életet nyerünk és üdvösség az, amit érezünk.

Túrmezei Erzsébet

Könyörgés menekültekért

Irgalom Istene, aki népedet átvezetted a pusztán, s a kivonuláskor pásztortad őket, Hozzád kiáltunk milliónyi menekültért, akik a bizonytalanságba indultak, és szegénység, üldözés, erőszak a kísérelők.

Te légy a vezetőjük és oltalmazójuk, Urunk!

Könyörgünk a családokért, akik minden megtakarított pénzecskejüket odaadják fiaik és lányaik megmeneküléséért, s azt remélik, hogy az idegenben majd otthonra és megértésre találnak.

Uram, hallgass meg az otthon maradók és a nagy útra indulók imáit, amikor szembesülnek azzal, hogy Európában és másutt más emberek élnek, mint hitték!

Könyörgünk az asszonyokért, akiket menekülésük közben megerősokolnak, és a férfiakért, akik emberi méltóságukban annyi megalázást szenvednek el, a csempészbandák lélektiprását viselik szóltanul -

Uram, hallgass meg imádságukat!

Könyörgünk Hozzád, Urunk sok gyermekért, akiknek nem lehet gyermekkoruk, csak félelmeik, akiknek a sorstalanság a kenyérük.

Állj mellettük, amikor elveszítik szüleiket, s nincs, aki felkarolja őket -

Uram, hallgass meg az érettük mondott imákat és gyermeki könyörgésüket, légy figyelmes könnyeikre, Urunk!

És légy könyörületes hozzánk is, ne váljunk cinikussá, közömbössé menekült testvéreink láttán!

Adj bölcsességet és irgalmasságot szívünkbe, meg felelősséget a felelősöknek, nagyobb felelősséget sorsuk iránt itt Európában és más kontinensen is.

Uram, hallgass meg teremtményeid könyörgését, akárhol a nagyvilágban, bármely nyelven kiáltanak is Hozzád a menekültekért, hontalanokért, elűzöttekért, vagy az áldozatok, vesztesek hozzátartozóiért.

Te maradj mellettük, ha már az emberek elpártolnak is tőlük!

Uram, hallgass meg imáinkat értük és érettünk! Ámen.

(Fordítás: drbl)